

Kalifornijos Lietuvis

A Lithuanian Monthly

9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.
Subscription \$2.00 per year in any country of the world. Honorary Subscription \$10.00 per year.

A. F. SKIRIUS.....Publisher & Man. Editor
JOUZAS VITENAS.....Editor

MILTON C. STARK.....Ed. of English Sec.

ALGIS REGIS.....Business Manager

Editorial Committee

Rev. Jonas Kucinskas, Vincas Kazlauskas,
Feliksas Kudirka, Stasys Paltus, Atty. Jos.
Peters, Stasys Rastikis, Mrs. Bernice Stark

TURINYS

Los Angeles Lietuviai	
Stato Nauja Baznycia.....	4
A. SKIRIUS, Perleidziant	
Redakcija	5
ST. RASTIKIS, Birzelio	
Ivykius Minint	6
Bolsevikai Tegu Zino, Eiler.....	7
Susijunge Tautininku Organizacijos ..	8
Kovoj Uz Lietuvos Laisve	8
Ka Raso Kiti	9
Lietuviai Pasauli	10
Kaip Isikure ir Gyvena	11
Lithuanian Memorandum	12
Statement of British Secretary	13
A Lithuanian Wedding	13
About Two Brothers	14
Lithuanians in Arizona	14
Grieztai Imant	15

BICIULIAI:

Mr. and Mrs. K. Alminauskis, Mr. and Mrs. J. Azuolaitis, Mr. and Mrs. K. Achas, Mr. and Mrs. Wm. Dudor, A. Giedraitis, Mr. and Mrs. P. Grazis, Mr. and Mrs. Z. Kruminas, Mr. and Mrs. F. Masaitis, Mr. and Mrs. F. Mason, Richard Mason, Mrs. Monika Peters, Mrs. S. Paltus, Mr. and Mrs. J. Petrauskas (Petras); Mr. and Mrs. A. Ruigys, Mrs. Monika Slateris, Mrs. B. Skirius, Mrs. J. Sliakis, Mrs. Emily Stirbys, Mr. and Mrs. Truskauskas ir seima, Juozas Urbonas, Mrs. Martina Varkalis, Mrs. L. Zaikis.

GARBES PRENUMERATORIAI

Jau siais metais i "K.L." Garbes Prenumeratoriui eiles istojo sie skaitytojai:
BALBINA ABROMAITE, L.A., Calif.
KUN. I. ALBAVICIUS, Cicero, Ill.
VYTAUTAS BELECKAS, Ney York
REV. V. CIZAUSKAS, Artesia, Calif.
FLORENCE KORSAS, Los Angeles, Cal.
KUN. JONAS KUCINSKAS, L.A., Calif.
ZIGMAS KRUMINAS, L.A., Calif.
FRANK MASON, Montrose, Calif.
PROF. K. PAKSTAS, L.A., Calif.
JOSEPH C. PETERS, Altadena, Calif.
ALGIS REGIS, L.A., Calif.
KUN. J. PASKAUSKAS, Chicago, Ill.
ANN SAMSON, L.A., Calif.
FRANK SPEECHER, Los Angeles, Calif.
FRANK SATKAUSKAS, Chicago, Ill.
BERNICE STARK, Santa Monica, Calif.
KAZYS SUROMSKIS, Phoenix, Ariz.
D. TARVID, Altadena, Calif.
JUOZAS URBONAS, L.A., Calif.
J. ZALGA, Chicago, Ill.
F. ZUKAUSKAS, L.A., Calif.

Tik tai 1948 metais

Istremta 210.000 lietuviu

—J. Asmontas.

Birzelio 15 diena yra lietuviu tautos dvigubos tragedijos sukaktis. 1940 m. birzelio 15 d. sovietu tankai perzenge Lietuvos siena ir okupavo visa krasta. Tai Lietuvos laisves praradimo ir bolseviku okupacijos diena. Po metu, 1941 m. birzelio 14-15 d.d. bolsevikai ivykde pirmaji didziuli lietuviu tautos tremima i Sovietu Rusija. Tai bolseviku vykdomo lietuviu tautos naikinimo sukaktis.

Siu sukakciu prisiminimas siandien yra juo skaudesnis, kadangi lietuviu tauta, neziurint kad jau 8 metai praslinko nuo tos dienos, dar tebera ir pavergti ir bolseviku tebetremiama is savo gimtojo krasto.

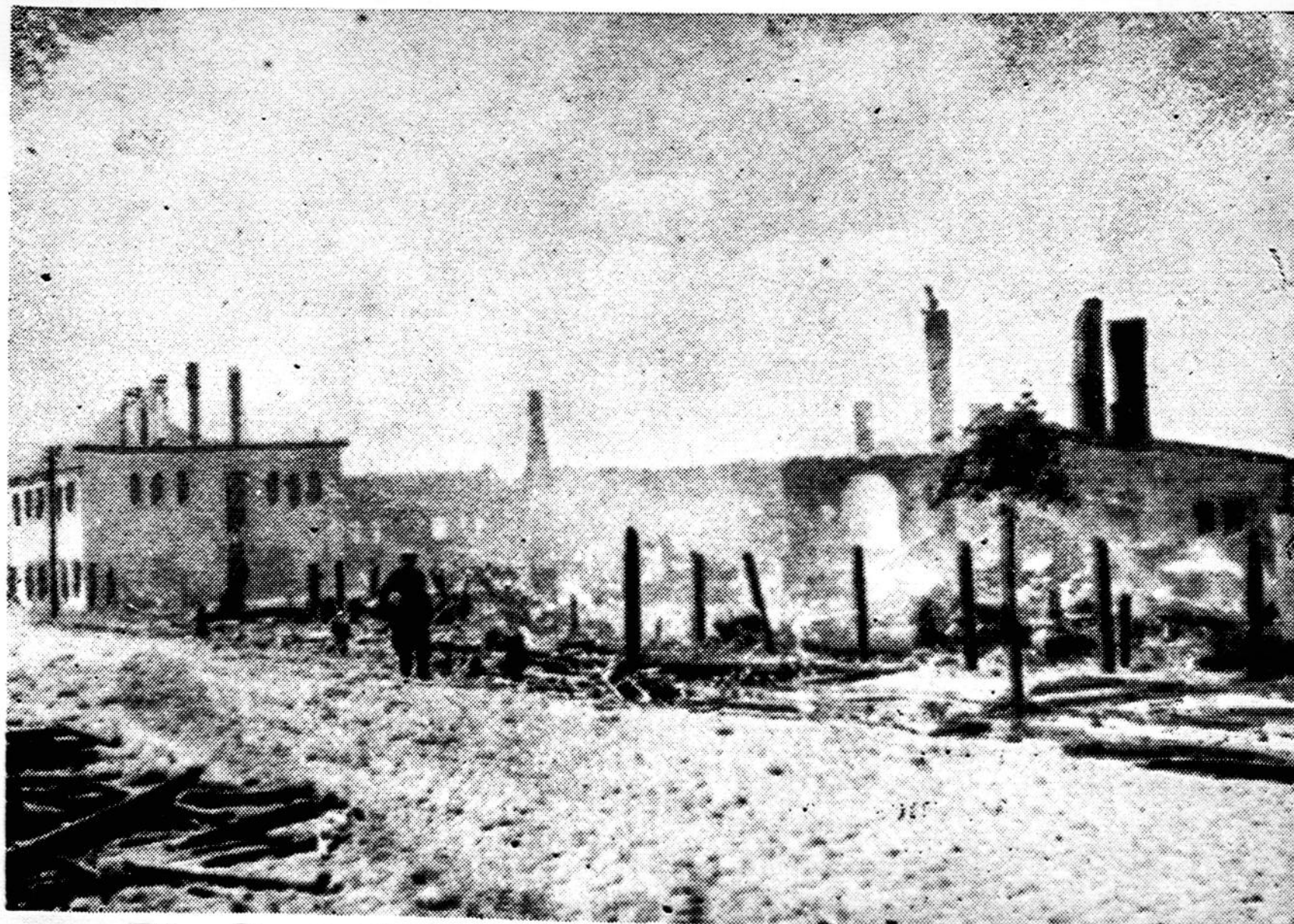
Koks buvo Lietuvoj gyvenimas pirmosios bolseviku okupacijos metu, mums yra gerai zinomas, nes daugelis jo akivaizdzu liudininku siandien yra siapus gelezines uzdanagos ir gyvu zodziu ar rastu visa tai yra itikinanciai atvaizdave. Kas siandien vyksta Lietuvoj, pamatyti yra visai neimanoma. Ten nenuvyksta ne vienas besaliskas zurnalistas, ir retam tepasiseka is ten pasiekti laisvojo pasaulio krastus. Taciau ir tos menkos, mus pasiekiancios, zinios skelbia apie baisu gyvenima siandien Lietuvoj. Vokieciu spaudoj neseniai tilpo straipsnis, kuriame apie Lietuvai taip rasoma: "Vien tik tai 1948-m. apie ketvirtis milijono lietuviu buvo deportuota i Sov. Rusijos giluma. Likusieji gyventojai, kurie siandien dar gyvena Lietuvoje, turi pasirinkima tarp deportacijos arba mirties is bado. Trecio dalyko nera. Kas turi laimes, gali pasirinkima kiek uzvilinti. Istrukti is jo jis negali. Lietuvos gyventojai ismoko

is anksto pastebeti zenklus, kurie pranesdavo apie nereguliariai vienas po kito einancius deportacijos periodus. Kai tik pastebedavo zenklus, ukininkai begdavo i miskus. Kai pasiliaudavo deportacijos, jie sugrizdavo vel i savo kaimus. Bet dabar toji taktika nieko nebepadeda, nes sovietai griebesi jai radikaliai priesingo metodo, del kurio ir pabegimas jokios naudos neduoda: prie mazaug 800 kolchozu, kurie buvo praeitais metais, prisidejo simtai nauju. Kolchozams tereikia tik tam tikro skaiciaus darbininku. Ukininkai, is kuriu atimta visa nuosavybe ir kuriems kolchoze nera jokio darbo, negali keltis ne i miestus pasiieskoti darbo, nes jiems ten nera darbo. Lietuvoj niekada nera buve didesnes pramonės, kuri butu galejusi paimti ukininku mases ir duoti darbo. Dabar sovietu rezimas ta maza pramone dar susiaurino. Likusiuose fabrikuose darbo gauna darbininkai, atvezti is Sov. Rusijos gilumos. — Kas menesi eina dideli deportuojamuju transportai i Kuomi respubli-

KAIP LINAS TU SIUBUOJI

Lietuvos partizanų daina

Kaip linas tu siubuoji
Audringose dienose,
Sakyk, salie gimtoji,
Kada tu vel dainuosi?
Kaip linas tu pageltus,
Nes krauja tau nuleido.
Siauriniai vejai pucia
Ir asaros ant veido . . .
Kaip linas tu praziski,
Senove suspindejus,
Nes zalias Tavo miskas
Vaduot Tave padejo.

Tilze Street, Siauliai, at the time of the second Bolshevik occupation of Lithuania (1944).

ka. Kai kurie transportai nukreipiami į Kareliją. Taip bėginti dingsta vietinių gyventojų skaičius. Žinios, kurios ateina iš deportuotųjų, kalba apie didelį mirimą. Daugumas išsiųstųjų nepriauge prie neįprasto gyvenimo sąlygų, klimato ir bado, kuris ten vyriauja" (Z).

Sveicarų laikraštis "Basler Nachrichten," remdamasis Skandinavijos krastus pasiekusių liudininkų parodymais, taip pat raso, kad paskutiniu metu Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje vykstančios didelio masto deportacijos. "Skandinavijos laikraščiai skelbia iš rusų nelaisvės grizusių vokiečių kareivių pranešimus," raso minėtas sveicarų laikraštis, "kurie grįždami namo matė daug transportu su Baltijos krastu tremtiniais ir net turėjo progos su jais pasikalbėti. Kūbisevo-Smolensko ruože vokiečių kareiviai tarp s.m. kovo 23 ir 25 dienos suskaite ne mažiau kaip 28 traukinius su latvių ukininkų šeimomis—vyrais, moterimis ir vaikais, kurie per pusvalandį turėjo palikti namus. Kiti vokiečių belaisviai tarp kovo 27 ir 31 dienos Kalinino — Lietuvos Brastos ruože užregistravo septynis traukinius su tremtiniais, daugiausia moterimis, vaikais ir seniais. Vienoje stoty kai kurie vokiečiai, nepaisydami sargybos, prislinko pasikalbėti, ir tremtiniai jiems papasakojo, kad jų vyrai už "priespausdinę nusistatymą" jau seniai deportuoti, o dabar atėjusi eilė moterims ir vaikams. Vilniaus stoty kovo 22 d. buvo pastebėtas transporto traukinys iš kokių 50-60 grotomis apkaltais langais vagonų; jie buvo prigrūsti lietuvių tremtiniais, kurie beviltiskai saukėsi pagalbos" (Z).

Tai tik žinių nuotrupos apie gyvenimą šiandien Lietuvoje. Be deportacijų, kur dar suėmimai ir kankinimai kėlimuose bei koncentracijos stovyklose. Ir tokia padėtis tęsiasi nuo karo pabaigos. Aišku, jei kas nors nepaprasto neatsitiks, tai sovietai išnaikins Lietuvoje visus lietuvius ir po kurio laiko mes nebėgėsime atpažinti savo tėvų krasto veido.

Akivaizdų viso to šiandien reikia paklausti, kaip laisvasis pasaulis yra padaręs lietuvių tautai išgelbėti. Jungtinės Tautos (UN) net nemėgina liesti Lietuvos klausimo, nežiūrint visu Lietuvos išlaisvinimo organų memorandumu ir kitokiu žygiu. Vakarų didžiosios valstybės taip pat dar netare balsevikams tvirto žodžio, kad jie sustabdytų savo žmogžudiską politiką Baltijos valstybėse.

Matydami visa tai, mes, laisvojo pasaulio lietuviai, negalime tylėti ir būti pasyvi. Mes turime reikalauti savo vyriausybės, kad bolševiku siautejimui mūsų tėvų savybų padarytas galas.

Los Angeles lietuviai stato naują bažnyčią

Pasikalbėjimas su kleb. kun. J. Kucinsku

Liepos 3 d. lietuvių Sv. Kazimiero parapija Los Anželoje pradeda naujos bažnyčios statymo vaju. Tai proga "Kalifornijos Lietuvio" redaktorių apsilaikyti pas parapijos kle-

Rev. J. Kucinskas at his car.

bona kun. J. Kucinska ir paprasė plačiau painformuoti "KL" skaitytojus apie naujosios bažnyčios statymą bei kitus aktualius parapijos reikalus.

Kaip yra žinoma, Los Angeles lietuviai šiuo metu turi neblogo bažnyčią 2704 St. George Street, kuri neseniai pačiu parapijiečių buvo naujai išdėstyta ir sutvarkyta; todėl gerb. Klebonas pirmiausia ir buvo paklaustas:

—Kodel statote naują bažnyčią, nes ir dabartinės bažnyčios patalpos nėra blogos?

—Patalpos neblogos, bet mums be bažnyčios lietuviškam veikimui yra reikalinga ir sale. Ir dabartinės bažnyčios patalpos buvo statytos ne bažnyčiai, bet salei. Jos turi labai gerai įrengtą virtuvę, sceną ir k. Todėl sale verstis bažnyčia ir statyti vel sale, būtų nelogiška. Del to parapijos komitetas ir nutarė esamu baz-

nycios patalpų neversti bažnyčia, bet pastatyti naują bažnyčią. Be to, prie esamos sales yra dar penki kambariai, kurie galės būti panaudoti mokyklai. Pasistate naują bažnyčią tokiu būdu galėsime turėti ir savo lietuvišką mokyklą. Taip pat Los Angeles sąlygose mums turėti sale yra nepaprastai reikalinga. Turėdami sale, ir joje darydami įvairius parengimus mes galėsime patraukti daugiau žmonių, kurie yra nutolę nuo lietuvių. Iš kitos pusės mieste šalia yra trukumas o išnuomavus už vakarą reikia mokėti po 75 dol. Turint savo sale, mums ne tik atpuls šios išlaidos, bet ją išnuomavę kitiems galėsime turėti ir pajamų. Tokiu būdu sale parapijai bus naudinga ir ekonominiu atžvilgiu.

—Kokiu būdu numatote suorganizuoti lesas bažnyčios statymui?

—Kaip visas bažnytinis gyvenimas Amerikoje remiasi aukomis, taip ir naujosios bažnyčios statybai lesas norime sukelti aukų būdu. Jau esam atspausdinę ir išsiuntinę pasizadėjimus, kuriuos turės iki parengimo liepos 3 d. gauti, pažymėdami, kiek iš karto imoka bažnyčios statybai ir kiek imokės ligi ateinančių metų liepos mėn. Manau, kad kiekviena seima bei jos dirbantis narys paaukos bent po 50 dol. per metus. Taip pat tikiu, kad atsiras žmonių, kurie duos stambias aukas, nes Los Anželeje turime daug nuosirdžių parapijos remėjų. Be to manau, kad nemazai aukų gausime ir iš kitų lietuvių kolonijų, nes Los Angeles lietuvių kolonija yra pati jauniausia ir neturtingiausia visose JAV. Del to esu numatęs juos paprašyti aukų. Tikiu, kad mus parems ypač tie, kurie pažino prel. Maciejauską ir jį gerbė; bažnyčios pastatymas bus geriausias jam paminklas, nes jis gyvas budamas labai siejojosi, kaip pastatyti lietuvių bažnyčią Los Anželoje. Taip pat stengsimės per metus suruoti įvairių parengimų šiam tikslui. Nuo vėjiaus pradžios ligi sekan-

Corner of St. George St. and Griffith Park Blvd., where will be built a new Lithuanian Church.

ciu metu liepos men. baznycioj bus daromos dvi rinkliavos: viena parapijai, o antra naujos baznycios statybai. Tam tikslui bus isduodami vokeliai, i kuriuos kiekvienas aukotojas gales ideti auka ir pazymeti savo pavarde ir tuo budu atiduoti ta suma, kuria jis yra pasizadejes. Pagaliau tikiu dali gauti is Los Angeles Arkivyskupo, o savo jau turim 16.000 dol.

—Kiek kastuos baznycios pastatymas?

—Pareis nuo to, kiek pavyks surinkti pinigų. Kai zinosim, kiek turim pinigų, nusistatysim, kokio brangumo statyti. Manom, kad baznycia tures 500 sedimu vietu ir kastuos apie 50.000 dol., neskaitant vidaus irengimo, kuri padarysim veliau. Dabar turimus altorius ir k. panaudosim naujoj baznycioj, kol isigysim naujus.

—O kaip yra su sklypu?

—Sklypa esam nupirke pernai. Jis yra Griffith Park Blvd. ir St. George Street kampe, 17ox 100 pedu dydzio, prie pat autobuso sustojimo vietos ir apie 100 pedu atstumo nuo dabartines baznycios. Jis mums kasto 12.000 dol. Sklypas yra labai grazioj, pakilioj vietoj, ir kai pastatysim baznycia, ji dominuos visa aplinka.

—Ar visi Los Angeles lietuviai prisideda ir remia naujos baznycios statyma?

—Atsakydamas i si klausimas noriu kolonijos lietuvius suskirstyti i keturias grupes. I pirma grupe skiriu tuos, kurie save laiko lietuviais katalikais ir nuosirdziai remia savo lietuviska baznycia. Juose turiu visa lietuviskos baznycios pastatymo vilti. Antraja grupe sudaro tie lietuviai, kurie yra atitole nuo lietuviskos baznycios, bet lanko ir palaiko svetimtauciu baznycias. Is ju tikiu irgi gauti siokios tokios paramos. I trecia grupe ieina tie lietuviai, kurie tik progomis aplanko lietuviska baznycia ir progomis ja paremia; manau, kad ir jie, zinodami lietuviskos parapijos reiksme lietuviskumui, pasirodys duosnus statant lietuvybes zidini. Jei jie prisides prie baznycios statymo, tai veliau jie gales pasinaudoti parapijos sale savo reikalams. Prie ketvirtos grupes priklauso visi tie lietuviai, kurie, tiesa, dar lietuviskai kalba, bet yra pamirse savo tevyne bei jos reikalus ir dirba tevynes okupanto naudai. Aisku, kad jiems parapijos pazanga nerupi ir jie baznycios statybos nerems, taciau ju nusistatymas mus dar labiau skatina dirbti, kad laimetumem juos ju tevu tikejimui ir grazintumem tautai.

Issipletus "Kalifornijos Lietuvio" ir jo spaustuves reikalams vienam yra neimanoma apriebti visu darbu. Tuo tarpu mes jau turime Los Angelyje geru talkininku is naujai atvykusi lietuviu. Tad nuo sio numerio laikrascio redagavima pavedu JUOZUI VITENUI, buvusiam tremtyje geriausio laikrascio "ZIBURIAI" red. ir leidejui.

Juozas Vitenas is profesijos yra advokatas, baiges Vytauto Diziojo Universiteta Kaune. Ponia Viteniene yra dantiste, keleta metu praktikavusi Lietuvoje savo profesijoje. Juozas buvo aktingas Lietuvos jaunimo, ypac studentijos veikejas ir kat. spaudos bendradarbis. Tremtyje atsidures, nepaprastai sunkiose salygoje isteige "Ziburius" ir jos taip gerai buvo pastates, kad vienu laiku pasieke 12,000 prenumeratoriu.

Naujojo redaktoriaus troskimas yra "K.L." kitais metais padaryti savaitiniu, jei tik uztektinai skaitytoju gausime. Techniskas salygas tam turesime geras—savo linotipa

—Kaip ziuri i baznycios statyma bei parapijos reikalus vietos baznytine vyresnybe?

—Reikia pasakyti, kad a.a. prel. Maciejauskas turejo labai dideliu sunkenybiu, kurdamas Los Angeles lietuviska parapija. Bet greiciausia jos buvo tik laikinio pobudzio reiskynys. Kada Prelatui pavyko lietuvius isvesti i viesuma, is baznytines vyresnybes susilaukta didelio palankumo. Perkant naujus parapijos pastatus 1948 m. ir issikeliant i nauja vieta, buvo patirta didelio pritarimo ir gauta geromis salygomis zymi parama, o perkant baznyciai statyti sklypus, netiesiog buvo sutikta leisti statyti nauja baznycia. Todel sianden galima pasakyti, kad santykiai su vietos baznytine vyresnybe nebesudaro jokios problemos. Reikalui esant, ypac Vasario 16-sios minejimui, galime pasinaudoti katedra. Didele parama jauciame tremtiniu ikurdinimo reikale. Taip pat is arkivyskupijos kurijos esu gaves 10.000 dol. sv. Misiu stipendiju lietuviams kunigams tremty.

—Kaip vyksta tremtiniu parsikvietimas bei ju ikurdinimas? (Kaip zinia, Gerb. Klebonas yra Los Angeles arkivyskupijos tremtiniu ikurdinimo komisijos narys).

—Deka geru lietuviu yra padaryta 300 su virsum asmenu ivaziavimo dokumentai, ir is ju jau 93 yra atvaziave, kitu dar laukiame greitai laiku atvykstant. Skaiciaus atzvilgiu lietuviai tremtiniai stovi Los Angeles arkivyskupijoje pirmoj vietoj, neskaitant zydu. Atvykusieji beveik visi susirado darbus ir pakenciamai

su lietuviskais akcentais, savo spaustuve, prityrusi personala ir virs tukstancio graziu iliustraciju (klisiu) Tikimes, kad "K.L." taps vienu is geriausiu ir labiausiai skaitomu laikrasciu Amerikoje.

Angliskos laikrascio dalies redaktoriumi sutiko buti Milton C. Stark, jaunas Kalifornijos Universiteto zurnalistikos studentas, jau angliu spaudoje daug pasireiskes, gindamas lietuviu tautos reikalus. Miltonas Starkus yra gimes ir auges Kalifornijoje, bet yra susiprastes lietuvis. Jis yra buves Lietuvoje ir lanke Marianapolio kolegija, Thomson, Conn.

Perleides sunkia redagavimo nasta, turesiu daugiau progos administraciniam ir technikiniam laikrascio reikalams tvarkyti. Visus "K.L." skaitytojus kvieciame laikrascio platinimo talkon. Kad lietuviu spauda klestetu yra reikalinga pasiventusiu dvidesimtojo simtmecio modernisku knygnesiu.

ANTANAS SKIRIUS.

isikure. Jie dedasi prie lietuvisko veikimo ir inesa i kolonijos gyvenima naujos dvasios. Naujai atvykusi ir senesniosios kartos sugyvenimas yra darnus. Seniau isikure visokiais budais padeda tremtiniams susirasti darba, buta ir isijungti i gyvenima.

—Kaip didele yra Los Angeles lietuviu parapija?

—Teritoriniu atzvilgiu parapijos ribos sutampa su Los Angeles arkivyskupijos ribomis Jos siekia nuo Santa Barbara ligi San Juano Mission. Tai bus mazdaug 160 myliu ilgio ir apie 70 myliu pločio. Todel teritoriniu atzvilgiu skirtumas tarp Los Angeles arkivyskupo ir manes yra tik toks, kad jis arkivyskupas, o as kunigas su titulu P.P. (poor pastor). Visame siame plote lietuviu daugiausia gyvena Los Angeles mieste, kuris taip pat yra labai issipletes ir ploto atzvilgiu yra didziausias miestas JAV-se. Manau, kad mano parapijos ribose gyvena apie 5.000 lietuviu, kuriu gyslose teka ju tevu kraujas. As savo sarasuose turi 700 adresu, kas sudaro apie 3.000 lietuviu. Kadangi parapijieciai issisklaide tokiam dideliame plote, todel didesne dienos dali tenka praleisti automobily. I savaite padarau apie 500 myliu. Pazymetina, kad pastaruoju metu nusistovejus parapijos vietai, apie baznycia jau kuriasi nauja lietuviu kolonija. Per vienerius metus netoli baznycios pasistate namus ir atsikele gyventi apie 11 seimu. Tikiu, kad ateity daugiau lietuviu atsikels ir isikurs vienoj vietoj.

Birzelio ivykius minint

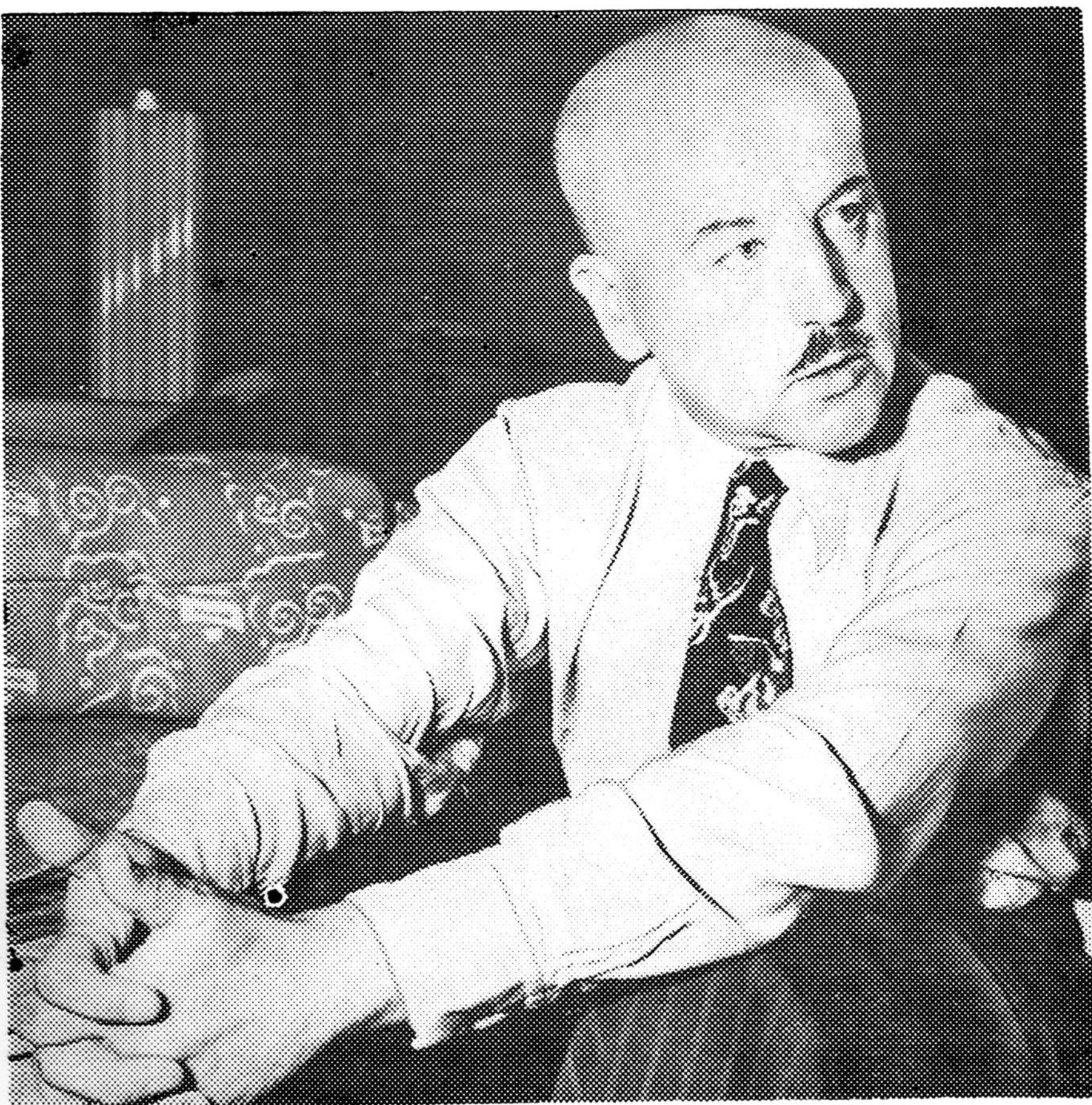
ST. RASTIKIS

Lietuviu tautos istorijoje paskiausiam desimtmety birzelio menesiuse ivyko labai daug skaudziu ivykiu ir nelaimiu: pries 9 metus birzelio men. svetimieji galiunai isarde Lietuvos Respublikos nepriklausomybe; pries 8 metus taip pat birzelio men. kelios desimtys tukstanciu geriausiu lietuviu patriotu buvo isvehti i katorga Sibiran; tu paciu metu ta pati menesi keli tukstanciai lietuviu partizanu ir aktyvistu zuvo, begindami lietuviu tautos laisve ir besikeliantia Lietuvos valstybe; tame paciam birzely vokiskojo okupanto buvo dar karta isniekinta mums taip brangi ir sventa musu nepriklausomybes ideja pagaliau pries 5 metus birzelio men. prasidejo nauja, buvusiam kare jau trecioji, Lietuvos okupacija; tuo paciu laiku prasidejo ir lietuviu treminiu vargo keliai.

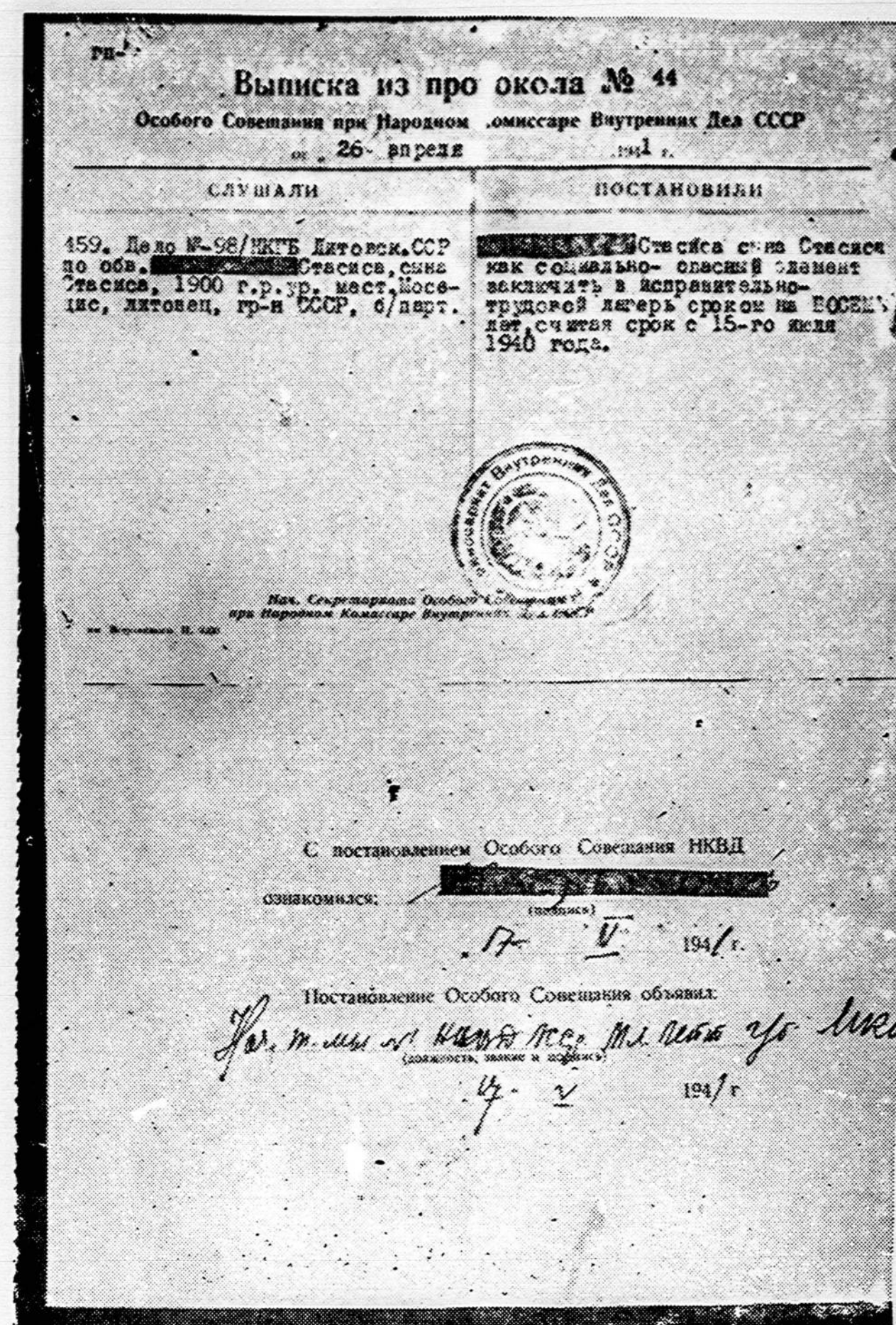
Si karta meskime bent trumpa zvilgsni i 1940, 1941, 1944 ir 1949 metu birzelio menesiui ivykius.

Pagrindine ir skaudziausia lietuviu tautos nelaime ivyko 1940 m. birzelio men. S. m. birzelio 15 d. sukako lygiai 9 metai, kaip Kremliuje Lietuvos Uzsenio Reikalu Ministeriui Urbsiui buvo iteiktas Tarybu Sajungos vyriausybės ultimatas Lietuvai, reikalaves pakeisti Merkio vadovaujama Lietuvos vyriausybe, atiduoti teismui Lietuvos Vidaus Reikalu Ministeri Skuca ir Saugumo

Departamento direktoriu Povilaiti ir isileisti i Lietuva pacios Tarybu Sajungos nustatyta, bet Lietuvos vyriausybei nepranesta ir nezinoma rusu kariuomenes skaiciu svarbiausiems Lietuvos miestams ir strateginiams centrams uzimti. Ultimatumui priimti buvo duotas tik keliu valandu laikas. Jam ivykdyti, be Lietuvoje tuo metu jau buvusio Koroblovo vadovaujamo rusu kariuomenes korpo, prie Lietuvos rytines sienos Vilniaus kraste buvo sutelktos ir paruosios Pavlovo vadovaujamos dvi rusu armijos, 7-ji ir 11-ji. Po ilgo ir dramatiško Lietuvos vyriausybės, kariuomenes vadovybes, seimo ir uzsenio reikalų ministerijos atstovu pasitarimo pas Respublikos Prezidenta buvo nutarta su ultimatumo pirmaisiais dviem punktais sutikti ir pavesti sudaryti nauja vyriausybe buvusiam Lietuvos kariuomenes vadui div. gen. Rastikiui, kuris nuo tu metu sausio pradžios is kariuomenes vado pareigu buvo atleistas ir kariuomenes vadovybeje nedalyvavo (kariuomenes vado tuo metu buvo gen. Vitkauškas). Apie tai telefonu buvo pranešta Urbsiui i Maskva, be kitko nurodant, kad del ultimatumo treciojo punkto, t.y. del nauju raudonosios armijos daliu izygiavimo i Lietuva, naujasis Ministeris Pirmininkas yra pasiruoses tuc tuojau lektuvu skristi i Maskva deretis. Naujasis Minis-

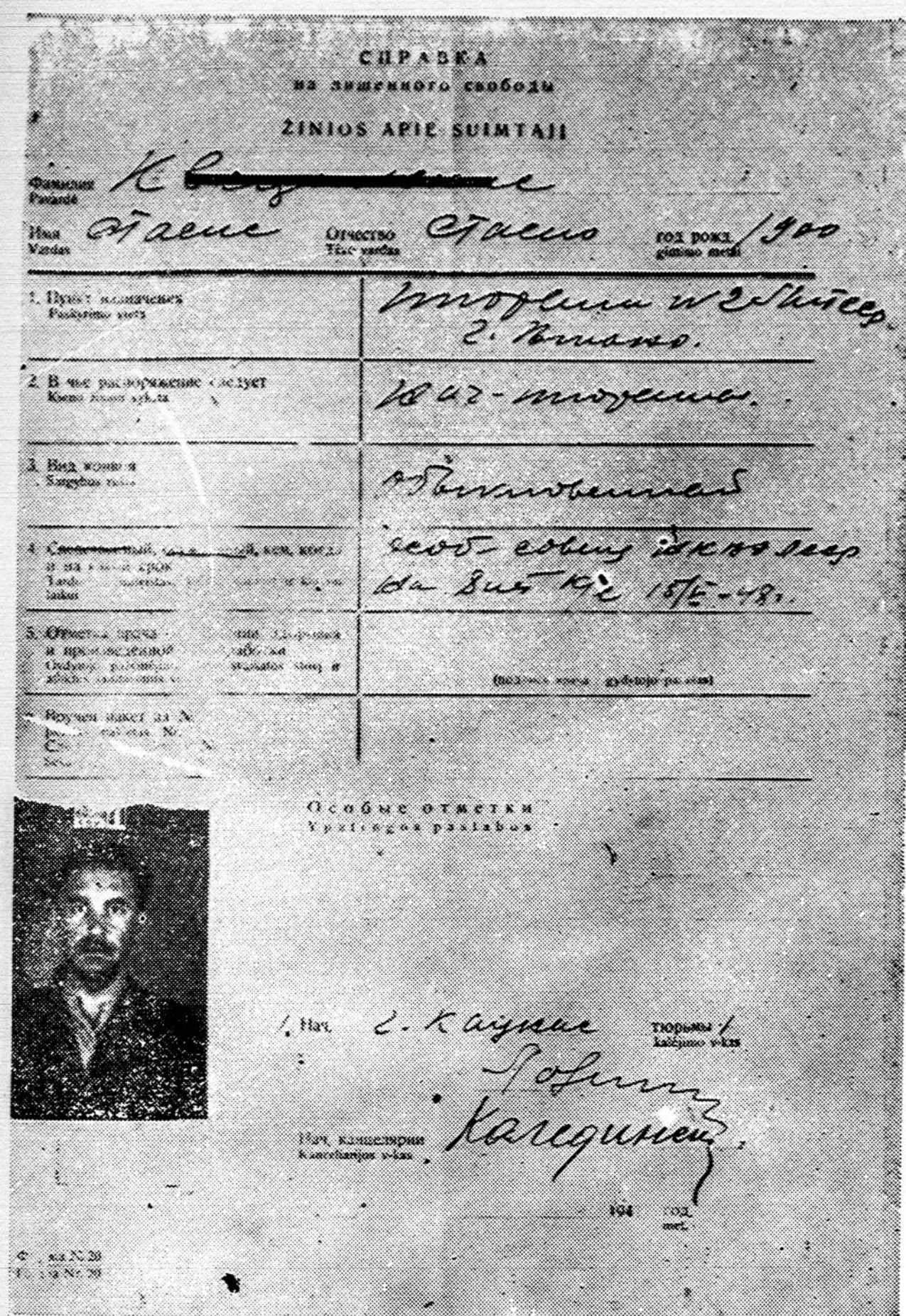
Courtesy of "The Mirror"
GEN. STASYS RASTIKIS DURING AN INTERVIEW WITH
CORRESPONDENT OF "THE MIRROR" IN LOS ANGELES, CALIFORNIA.

Photograph of a Soviet court protocol sentencing Stasys K., as a "dangerous social element", to 8 years imprisonment in a concentration camp.

teris Pirmininkas tuojau pradejo pasitarimus naujai vyriausybei sudaryti, taciau po keliu valandu turejo juos nutraukti, nes is Maskvos buvo gautas atsakymas kad buv. kariuomenes vado d.g. Rastikio kandidatura i Ministerius Pirmininkus Kremlui esanti nepriimtina. Tokiu budu jo misija buvo baigta, ir prie valdzios vairo liko senoji Merkio vadovaujama vyriausybe. Po to labai greitu tempu seke visi kiti ivykiai: karine okupacija, Respublikos Prezidento isvykimas i uzieni, Paleckio liaudies vyriausybe, lietuviu inteligentu suemimai, liaudies seimo zygiai, Lietuvos ijungimas i Tarybu Sajunga ir tt. Visi tie ivykiai mums jau zinomi, todėl netenka apie juos dar karta pasakoti. Cia svarbu tik pabrezti, kad 1940 m. birzelio 15 d. ivykiu, o tuo paciu ir Lietuvos didziausios nelaimes tiesioginiais kaltininkais buvo ne vienas, bet abudu didieji Lietuvos kaimynai—Rytai ir Vakarai. Rusu-vokieciu slapto susitarimo Lietuvos saskaita dokumentai—protokolai dabar jau yra viesai paskelbti. Tikesime, kad jie bus dar panaudoti ir Lietuvos byloje tarptautiniame forume, ieskant neuztartautos skriaudos atitaisymo ir pamintu teisiu atstatymo.

Birzelio 15 dienos ir po to seke ivykiai patriotinei ir garbingai lietuviu tautai buvo ypatingai skaudus ir izeidziantys dar ir todėl, kad svetimos kariuomenes durtuvu sesely visa

Photograph of a directive showing how a convict is transported "under special protection" to a concentration camp.

laika buvo vaidinama nevykusi komedija, skelbiant ne tik tada, bet dar ir dabar, kad lietuviu tauta pati išsizadejusi savo nepriklausomybes, kitaip sakant, samoningai pati save nubaudusi. Ir reikia pasakyti, kad buvo pasauly vaikiskai naivių žmonių, kurie norejo tikėti. Su džiaugsmu ir malonumu taciau reikia pabrėžti, kad dabar tokiu naiveliu jau beveik neliko. Teisybė vis plačiau atidaro uždanga naiveliams ir parodo klasta visame jos nuogume.

Po Lietuvos tragedijos pirmojo akto praėjus lygiai vieneriems metams, 1941 m. ta pati birželio mėnė, lietuviu tauta istiko naujas skaudus smugis—keliu desimciu tukstanciu nekaltu lietuviu vyru, moteru ir net nekaltu kudikiu isvezimas i Sibira. Budamas pats betarpiskai labai skaudziai paliestas sios skaudzios tragedijos, su suzeista sirdimi as jos smulkiau neminesiu.

1941 m. birželio 22 d. prasidejo Lietuvos birzelines tragedijos tretytis aktas. Pajutusi giedros prosvaiste (nors tai buvo giedra pries nauja audra), svetimuju bato mindziota lietuviu tauta pradeda keltis. Lietuvos padangeje svysteleja nors dar labai neaiskus, bet vis delto nepriklausomybes spindulys. Is tautos gelmiu iskeliamas laikinoji Nepriklausomos Lietuvos vyriausybe. Visoje Lietuvoje spontaniskai kyla iki 100,000 ginkluotu lietuviu partizanų. Jie islaisvina abi Lietuvos sostines, Vilnių ir Kauną, ir kitus svarbesnius Lietuvos miestus ir miestelius. Du tukstanciai kovotoju, t.y. daugiau

negu per visas nepriklausomybes kovas pries rusus, bermontininkus ir lenkus 1919 ir 1920 metais, guldo savo galvas uz Lietuvos nepriklausomybe. Kaunas su radijo stotimi ir visais svarbiausiais strateginiais punktais lietuviu rankose. Pirmieji penki vokieciu kariai, vienas leitenantas ir 4 kareiviai, randa Kauną išvalytą nuo buvusių okupantų. Vokieciu kariuomene izygiuoja i miesta be jokiu trukdymu ir pasipriesinimo, t.y. "friedensmaessig," ju paciu kalba kalbant. Veliau su dideliu nusistebejimu teko suzinoti, kad vokieciu armijos vadas, be jokiu kautyniu izygiaves i lietuviu išvalytą Kauną, uz sia "drasa" buvo Hitlerio apdovanotas auksciausiu kariniu ordinu "das Ritterkreuz zum Eisernen Kreuz." Pasirodo, kad ir taip galima buvo pasizymeti. Ivykiai vyksta toliau. Lietuviai partizanai vokieciu nuginkluojami, kai kur susaudomi. Praveniskiuose, Telsiuose, Panevezy, Zarasuose, prie Cervenės ir kitur rusai palieka simtus ziauriai nuzudytu ir nukankintu lietuviu lavonu. Uz ka? Is kersto. Laikinoji Lietuvos vyriausybe, susidariusi pries vokieciu nora ir ju sumanymus, vokieciu boikotuojama, o kiek veliau ir visa likviduojama. Vokieciai skelbia, kad Lietuvos nepriklausomybes ideja esanti tik lietuviu inteligentu padaras, o tautos dauguma sudara lietuviai ukininkai jokios nepriklausomybes nenori. Lietuvos nepriklausomybe vokieciu profanuojama, niekinama ir isjuokiama. Ir tai nesiliauja iki vokiecko nacionalsocializmo visisko sutriuskinimo. Lietuvoje prasidejo naujo okupanto ziaurus rezimas, trukes istisus trejus metus. To rezimo vaizdai su lietuviu niekinimu, tremimais, saudymais neisnyks lietuviu tautos atsiminimuose.

BOLSEVIKAI TEGU ZINO

Lietuvos partizanų daina
Bolsevikai tegu zino,
Kad dar karta zygis bus.
Is miskų ir is berzynu
Vyrai jiems paruos kapus.
Uz kiekviena kraujo lasa
Bolsevikai uzmokes.
Tegu savo saule nesa
Ten i Azijos gelmes.
Velnias buvo juos isneses,
Bet sugrizo alkani.
Neprasytas—mums ne svecias,
Vaises bus jiems mirtimi.
Ir sustos prie vyro vyras,
Mus trispalve plevesuos.
Ka dabar daboja girios,
Tas eis ginti Lietuvos.
Kils kaip ziedas dobilelio
Nepriklausoma Salis.
Ir vel džiaugsis artojelis,
Vel gyvenimas nusvis.
Gedimino sena miesta
Partizanai atvaduos.
Kad jis vel klestetu, sviestu,
Kaip sostines Lietuvos.

Atejo 1944 m. birzelis. Vokieciai, pridare tiek daug zalos Lietuvai, pradejo kraustyti. Taciau lietuviams nuo to nesidare ne kiek lengviau. Jie su dideliu susirupinimu ir neramiais zvilgsniais ziurejo i rytus, is kur slinko i Lietuva naujas baisus, raudonas viesulas, jau pries ketveris metus visai sugrioves Lietuvos valstybini, politini, kulturini ir ukini gyvenima ir dabar grasinas griauti tai, kas po anos audros ir po vokieciu okupacijos Lietuvoje dar buvo pasilike. Naujoji audra turejo buti dar ziauresne, nes jos palydovai radijo bangomis skelbe lietuviams kersta net uz ta, ka vokieciai Lietuvoje buvo pridare. Apie Lietuvos laisve ir nepriklausomybe nebuvo ne kalbos. Tokioms salygom esant, prasidejo banga i vakarus, nes vieni buvo prievarta vare apkasu kasti, itvirtinimu daryti ir kitus darbus vykdyti. Tai buvo mums, tremtiniam ir klajokliams, naujo vargingo gyvenimo pradzia, o Lietuvoj likusiems musu broliams ir visai Lietuvai nauja okupacija, nauji susaudymai, tremimai, lietuviu pabegeliu ir nauju tremtiniu suemimai, paniekinimai, vargai, rupesciai ir didziausias troskimas bent kada nors vel susilaukti tikrosios laisves, visu paniekintu ir sulauzytu teisiu atstatymo ir visu lietuviu suburimo savo laisvoje ir nepriklausomoje demokratineje Lietuvos valstybeje.

Dabar turime vel birzeli. Jau 4 metai, kaip karo veiksmai pasibaige ir nugaletieji karo partneriai kapitulavo, taciau ne tik taikos, bet net taikos konferencijos iki siol dar nera. Pasaulio istorijoj tokiu precedentu dar niekada nera buve. Zmonija ir valstybiu vadai iesko taikos ir negali jos surasti. Zinoma, labai sunku yra rasti taika, kada ji naudojama kaip skraiste netaikai pridengti. Siuo metu tai yra visai analogiskas reiskins, palyginant ji su kitu dabar labai placiai zinomu reiskiniu, kada laisves priedanga naudojama ziauriam kitu tautu pavergimui pridengti. Taika ir laisve virto pigiausiomis prekemis. Pasaulis siuo metu pergyvena taip vadinamos ginkluotos taikos laika. Dabar aiskiau negu bet kada pasauly girdimas senoves romenu sukis: si vis pacem, para bellum (Jei nori taikos, ruoskis karui). Tai yra vylingas sukis, praktikoje visada vedes tautas ne i taika, bet i karus. Ne kitaip bus ir si karta. Tokiose salygoje ir musu tevyne reikalas aktualeja ir tures dar labiau suaktualeti. O tokia isvada uzdeda mums ir nauja pareiga—rodyti dar daugiau attingumo ir susirujinimo Lietuvos ir lietuviu tautos likimo reikalais.

Tikekime, kad lietuviu tautos birzeliniu nelaimiu virtine pasibaigs, ir kad visi kartu dar sulauksime laimingo zelio musu atgimusioje Tevyneje Lietuvoje.

Susijunge Amerikos Lietuviu Tautininkai

Geguzes 21-22 dienomis New Yorke, ivyko Amerikos lietuviu tautininkisku organizaciju bendras seimas, kuri susauke speciali reorganizacine komisija, susidedanti is su zinomu tautininkisku organizaciju: Amerikos Lietuviu Tautininku Centro, Amerikos Lietuviu Misijos ir Lietuvai Vaduoti Sajungos. Seimo tikslas buvo faktinai suliedinti sias organizacijas i viena bendra tautininkiska organizacija. Tatai seimo metu ir buvo padaryta. Naujoji organizacija nutarta vadinti—Amerikos Lietuviu Tautine Sajunga. Jos pirmininku aklamacijos budu isrinktas adv. A. Olis. Taip pat buvo isrinkta Sajungos Taryba, Valdyba ir ivairios komisijos. I valdyba salia pirm. A. Olio isrinktas: J. Tysliava ir V. Rastenis—vicepirm., P. Linkus—sekr., J. Ginkus—izd., ir A. S. Treciokas su dr. M. J. Colney—izdo globejais. Sajungos reikalu vedeju pakvietas dr. B. T. Dirmeikis. Be to seimo nutarimu buvo isteigtas Amerikos Lietuviu Tautines Kulturos Fondas.

"Vienybes" pranesimu seime dalyvavo delegatu is ivairiu Amerikos lietuviu koloniju ir sveciu arti 200. Seimas gavo sveikinimu is ivairiu tautininkisku organizaciju Vokietijoje ir kitur.

Sis seimas parode, kad tautininkai, kurie tuoj po karo atrode visai pakrike ir nezinojo, kaip laikytis, dabar vel pradeda atkusti. Pirmoj eilej jie "iskiso galvas" Vokietijoje, kur tremtiniu tarpe yra nemazai ju buvusios partijos "aukletiniu." Tokiu budu ten susikure Lietuviu Tautinis Sajudis ir atgijo neolituanai su "filijomis." Sis Amerikos lietuviu tautininku seimas yra tolimesnis tautininku atgijimo bei konsolidavimosi reiskins. Jis, tiesa, niekuo nera ypatingas, nes is Europos i Amerika atvyke dar nepr. Lietuvos laikais zinomi tautininku veikėjai (Dirmeikis, Rastenis, Raila) stengiasi siame kraste sustiprinti savo "dvasia." Atvirai pasivardinti tautininkais dar nedristama, todėl

dangstomasi ivairiais kitais vardais. Vokietijoje jie vadinas Lietuviu Tautinis Sajudis, o Amerikoje dabar pasivadino Amerikos Lietuviu Tautine Sajunga! Bandoma net "tautininka" keisti "tautieciu." Taciau organizacijos esme gludi ne jos pavadinime, bet principuose ir jos vadovaujanciuose asmenyse. Isrinkimas i Am. Liet. Taut. Sajungos vadovybe zinomu tautininku veikēju aiskiai parodo tos organizacijos krypti.

Minimas tautininku seimas Amerikos lietuviu spaudoj susilauke menko atgarsio. Daugiausia ji aprase, suprantama, tautininku rankose esa laikrasciai "Dirva" ir "Vienybe." Is kitu laikrasciu daugiau pasisake "Keleivas," kuris savo str. "Tautininku menas" (Nr. 22) taip raso:

Geguzes 21-22 dd. New Yorke ivyko lietuviu tautininku ar smetonininku suvaziavimas, kuris buvo neva "steigiamasis." Mat, tautininkai bando patys sau surasti nauja pavadinima, kuris nebutu taip negraziai nudevetas, kaip yra nudevetas tautininku partijos vardas.

"Vardo mainymas, zinoma, visai nepa-keicia tautininku prigimties ir ju politinio "veido." Jie, kaip jau buvo, taip ir lieka demokratines Lietuvos priesai . . .

"Amerikoje lietuviu tautininku 'srove' atsirado deka medaliams, pensijoms ir papirkinejimams. Visa tautininku grupe cia atsirado is persimeteliu. I ja isitrauke vie-

nas kitas ambicingas "veikejas" ir burelis politiniai nenusistovejusiu, nors kartais ir pinigingu biznieriui. "Smetonos ideologijos" zmoniu cia visai nebuvo, nes niekas cia nezinojo ir dabar nezino, kas yra ta "Smetonos ideologija." Bet buvo Smetonos rezimo pritareju uz ivairios rusies servicius . . .

"New Yorke geguzes 21-22 dd. posedziavo buvusios Lietuvoje tautininku partijos skeveldros ir buvusiu Amerikoje Smetonos rezimo pritareju likruciai. Jie buvo suvaziave aptarti, kaip vadintis ir kaip kalbeti, kad pro ju zodzius ir snektas per daug nekysotu Smetonos "dvaro" parazitizmas ir 13 metu is pazintas "vado principas" . . .

"Tautininku meniskame suvaziavime dalyvavo 85 "atstovai," iskaitant ir keleta atejusiu pasiziureti socialistu, sandarieciu ir kitokiu zmoniu. Delegatais buvo tie visi, kurie atejo."

I sita "Keleivio" str. "Dirva," nr. 23, taip atsake: "Po New Yorke seimo "Keleivyje" matomai, pasitaike "didyuis valymas" ir saslavu buvo papilta kelis kartus daugiau . . . Tokiu, kad ne tik Bimba, o visa Snieckaus-Simkaus klika galetu pavydeti! Ka gi . . . Kiekvienas turi savo paprocius ir saviskai elgiasi. Bet . . . kol socialistu vardu kalbas laikrascis sitaip reprezentuojasi, tai gal reiktu per daug ir nepykti, jeigu kai kam dar ir siandien sunku rasti riba, kur baigiasi lietuviskas socialistas ir kur prasideda bolsevikbernis . . ."

KOVOJE UZ LIETUVOS LAISVE

Kaip raso "Draugas", Nr. 142, VLIKO pirm. M. Krupavicius pareiske, kad "jis kelione i JAV yra patenkintas. Pasiekta daug. Amerikos lietuviai gyvena Lietuvos rupesciais ir jos vargais. Jie kiek galedami prisideda prie Lietuvos laisvinimo darbo. Lietuviu tarpe yra ir komunistu. Gaila, kad jie negali praregeti. Amerikos lietuviu jaunimas gerokai nutoles nuo lietuviskojo gyvenimo, bet prel. M. Krupavicius tiki, kad nuvykus i Amerika didesniai skaiciui tremtiniu sis reikalas pageres. —Politinej srity laimejimai dideli. Valstybes departamente buvome priimti ne kaip privatus asmens, bet kaip VLIKO ir Vykdomosios Tarybos pirmininkai. Lietuvos reikalai JAV politinese sferose dabar palankiau traktuojami, negu buvo seniau. Mes jautriai isaiskinom musu opiuosius reikalus. Musu zodziai buvo suprasti. Taciau Lietuvos ir lietuviu kryziaus keliai dar nei-seiti. Mums reikia dideles kantrybes sarvu ir nepalauziamo tikejimo, kad sunkia kova laimesime. Lieka budeti, veikti, grumtis visokiose audrose, kad nepaskestume didziuliam vandenyne," kalbejo VLIKO pirm. M. P. Krupavicius.

VLIKO ir VT pirmininkai Paryziuje isbuvo savaite laiko ir iteike Prancuzijos vyriausybei memorandumu Lietuvos reikalu. Panasus memorandumai anksčiau buvo iteikti JAV ir Anglijos vyriausybems.

● ALT piniginis vajas Lietuvos laisvinimo reikalams, kaip pranesama, ligi siol nedave tu rezultatu, kuriu buvo laukiama. Tera surinkta tik 25,000 dol. Todel yra nusistatyta, kad ALT vajas turi buti tesiamas toliau.

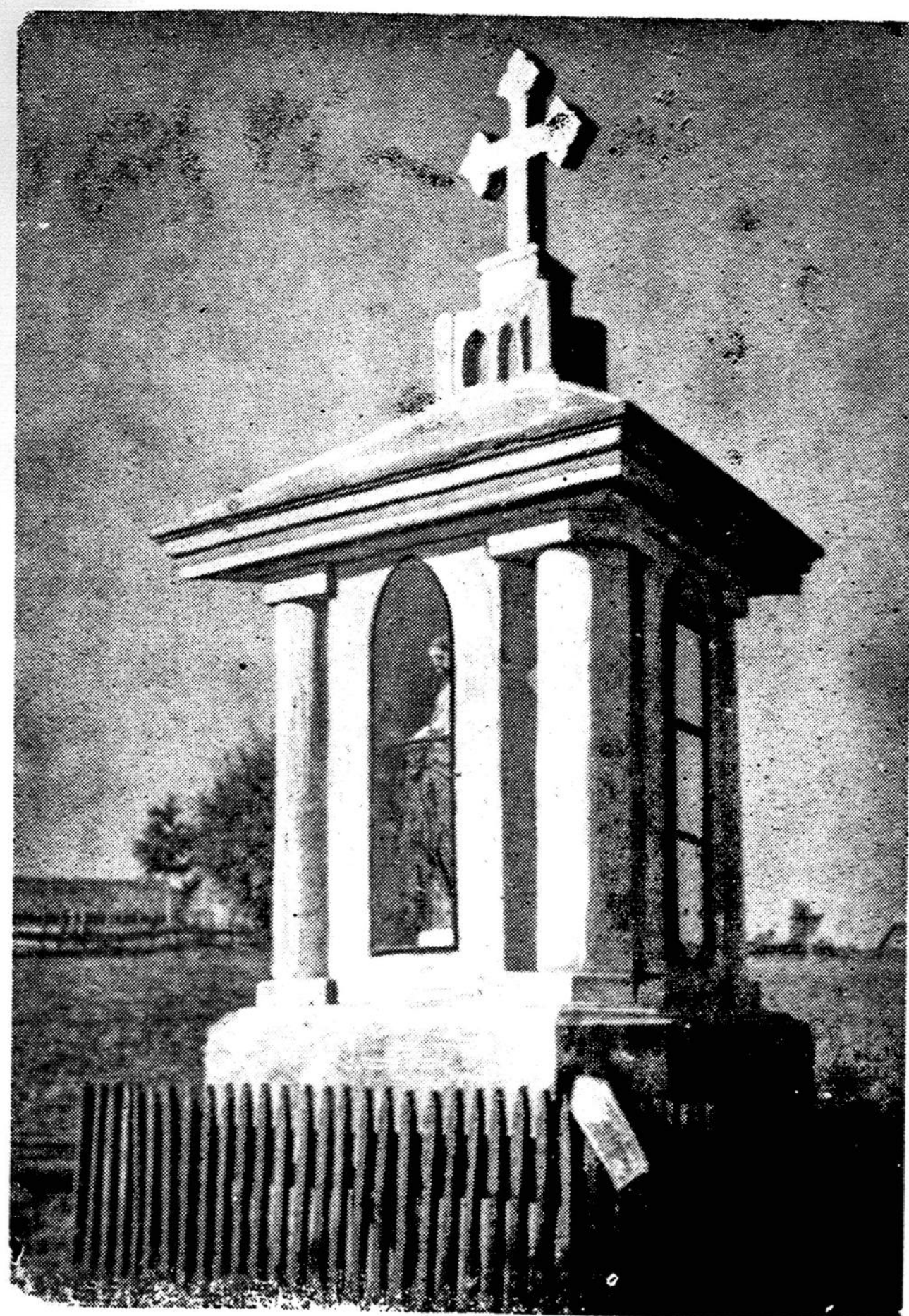
● Latviu laikrascis Stockholme "Latviu Zinas" pranesa, kad J. Feldmanis yra paskirtas perimti Latvijos pasiuntinybe Washington. JAV Valstybes Departamentas paaiskina, kad apie Feldmanio paskyrima nera gauta oficialus pranesimo. "Jungtiniu Valstybiu intencija yra priimti

Latvijos diplomatinės tarnybos vyresniji nari kaipo charge d'affaires Washington. Taip pat Valstybes Departamentas pazymejo, kad Latvijos pasiuntinys Londone Karlis Zarins turis "tam tikru specialiu nepaprastu teisiu, liecianciu Latvijos diplomatine tarnyba." Tos teises Latvijos Ministeriu Kabineto 1940 m. geguzes 18 d. nutarimu buvo suteiktos Zariniui ir jo pavaduotojui velioniui A. Bilmaniui. Jis buvo igaliotas atsaukti, perkelti ir skirti Latvijos diplomatiniiu misiju pareigunus. Naujasis Nepr. Latvijos pasiuntinybes Washington sefas J. Feldmanis ilgus metus buvo Latvijos pasiuntiniu Sveicarijoje, kur jis iki siol gyveno. I Washingtona jis netrukus atvyksta.

—Lietuvos gen. konsulas Kanadoje pik. Gerald Lynham Porte Grant-Suttie mire geguzes 24 d. Toronte, kur taip pat iskilmingai palaidotas, dalyvaujant lietuviu atstovams. Pik. Grant-Suttie buvo Kanados armijos karininkas, 1934 m. isejes i atsarga. Nuo 1937 m. jis buvo Lietuvos gen. konsulu Kanadoje ir sias pareigas iki mirties ejo su dideliu atsidejimu. Paskutinis jo patarnavimas nepriklausomai Lietuvai buvo Vykdomosios Tarybos pirm. V. Sidzikausko susitikimas su Kanados valdzios asmenimis. Su pik. Grant-Suttie mirtim nepriklausoma Lietuva neteko Kanadoje vienintelio oficialaus atstovo.

—Paryziuje mire prof. A. Mandelstam, sulaukes 80 m. amziaus. Jis buvo Lietuvos vyriausybės patarejas uzsieninese bylose.

—Pasaulio Lietuviu Konstitucijos projektas yra svarstomas VLIKe ir tikima, kad jis greitu laiku bus priimtas ir paskelbtas visiems uzsienio lietuviams. Pagal sia Konstitucija veikiancios lietuviu organizacijos nepanaikinamos, bet tik apjungiamos i viena visu pasaulio lietuviu bendruomenę panasiems tikslams siekti. Jau iki siol daug kur lietuviai naudojosi sios Konstitucijos projektu.

CROSSROAD CHAPEL IN LITHUANIA

K A R A S O K I T I

SUDARYKIM LIETUVOS SELPIMO BAZE

“BARBININKAS,” Nr. 42, tokia antraste savo vedamajame pažymėjus, kad VLIKo atstovai išvykdami paliko musu iseivijos vadams is eiliniams darbuotojams planu, kokių priemonių imtis Lietuvos islaisvinimui, raso:

“Smulkesniu planu isdirbimas palikta, zinoma, vietos veikejams, tik pasatyta pries akis bendras pagrindinis vaizdas: kad Amerikos iseivija butu lietuviu tautos uznugariu, ar, kaip priimta dabar sakyti, namu frontu.”
Toliau konstatuoja

Kaip mes sugebesime buti lietuviu tautos uznugariu, patys turedami jau palauzta tautini nugarkauli? Butu tiksliau pasisakyti atvirksciai: tai iseivijai reikalinga tautos uznugario . . . Gerbiamieji Sveciai geriau uz mus pacius pastebejo musu smunkancia padeti, ir jeigu jie mums teikia lietuviu tautos uznugario varda, tai vien tik tam, kad pakeltu musu dvasia ir mus ipareigotu darbuotis kiek pajegiamo Lietuvos islaisvinimui. Zodi “uznugaris” jie pavartojo nukeltine prasme, mintyje turedami sukurti cia Lietuvos gelbejimo baze—spauda, gyvu zodziu, panaudojimu tremtiniu patriotizmo atlietuviniui cia gimusios kartos ir kas svarbiausia, pinigine parama Lietuvos reklamams. Tokia pagalba mes galime ir privalome suteikti, kaip kad praeity esame suteike.”

MUSU BENDRIEJI UZDAVINIAI

“KELEIVIS,” Nr. 23, tokios antrastes straipsny nagrineja lietuviu ir naujai atvykusių santykiavimo klausima ir iesko plotmes, kurioje sios abi lietuviu grupes Amerikoje geriausiai galetu pasitarnauti lietuviu tautai. Pradzioje konstatuojama:

Jei naujoji iseivija JA valstybese mokes parodyti pakankamo takto ir visu pirma nuosirdaus pasiryzimo dirbti islaisvintos Lietuvos naudai, placiai savo uzdavini suprasdama, bus pateisinta, jei senoji musu emigracija priims naujai atvykusių talka taip pat nuosirdziai, isileisdama juos atvira sirdimi i savaji gyvenima, kaip savuosius ir “nerakindama” nuo ju savo spintu” taip pat atliks savo uzdavini.

Kadangi kulturinis gyvenimas dabar Lietuvoje yra tik “ziaurus jo prievartavimas,” o tremty kulturiniame darbe tebuvo tik “vargo pastangos,” todėl str. autoriaus nuomone “kulturinio darbo suzadinimas ir planingas jo vystimas bus vienas svarbiausiu musu uzdaviniu . . . ir tas tenka daryti bendromis naujosios ir senosios iseivijos pastangomis.” Sioje srityje bendradarbiavimas gali “tiekti daugiausia sansu susiprasti ir susigyventi su tuo, kas mums visiems tikrai gali ir turi buti bendra.”

PIRMASIS UZDAVINYS

“VIENYBE,” Nr. 24, str. Lietuvosio zodzio sargyboje,” iskelus reikala gelbeti lietuviska knyga, siu-

lo Amerikos lietuviams imtis sio reiksmingo darbo. Cia jau esa atvyke virs 5000 tremtiniu, kuriu tarpe yra rasytoju, leideju ir p. Toliau str. rasoma:

“Tebunie pirmasis Kulturos Fondo, Amerikos Lietuviu Tautinio Kulturos Fondo, Lietuviu Kataliku Spaudos Draugijos—visu siu kulturiniu organizacijų atskirai, o dar geriau bendrai—uzdavins: lietuviskų knygų leidimas ir ju platinimas ne tik JAV, bet ir visame pasauly issklidusiu lietuviu tarpe.

Mes kuriame stipru lietuviybes centre Amerikoje, kurio zygius turi pajusti visi pasauly issklaide lietuviai. O tai atsieksime per lietuviska knyga.

JAV PILIETYBES ISIGIJIMO KLAUSIMU

“DIRVA,” Nr. 24, str. “Paziuros i pilietybe” iskelia tremtiniu abejojimū del JAV pilietybes isigijimo ir i klausima atsako teigiamai. Ji raso:

“Visu pirma, turekime galvoje, kad USA pilietybes isigijimas, pagal nepriklausomos Lietuvos istatymus, Lietuvos pilietybes neatima. Kiekvienas lietuviu kilmes Amerikos pilietis, neziurint, kada jis butu is Lietuvos isvykes, arba net ir gimes ne Lietuvoje, grizes i Lietuva tuojau atgauna Lietuvos piliecio teises.

Taigi USA pilietybes igijimas Lietuvos pilieciui teisiskai nelaikomas nusi-
zengimu ir nekenkia.

Ir moraliai tai nera joks tevynes isizadejimas. Visi susipraste Amerikos pilieciai tebeturi ir tebejaucia rysi su savo kilmes krastu. Jungtiniu Amerikos Valstybiu prigimtis yra tuo ypatin-
ga, kad jos pilieciai visi turi dar ir kitas tevynes, is kuriu paeina ju saknys. Budami pilieciais siame kraste, daugelis is ju savo senajai tevynei turi kar-
tais didesniu nuopelnu, negu, pa y-
dziui, senosios tevynes pilietybes doku-
mentu saugojimas. . .

O gal bent nereikia skubeti? . .

Tai butu nelabai prasminga, kadan-
gi, kas jau yra priemes i savo pasa pas-
tovios imigracijos viza, tas jau savaime
yra pareiskes intencija cia nuolat ap-
sigyventi ir tapti sio krasto pilieciu. Jei
aplinkybes pasikeistu ir greit butu gal-
ima grizti i tevyne, tai nereikia jaudin-
tis—grisim nespeje tapti pilieciais. . .

PIKTO SALTINIS GLUDI RUSIJOS VALSTYBES DYDYJE

“NAUJIENOS,” Nr. 143, prade-

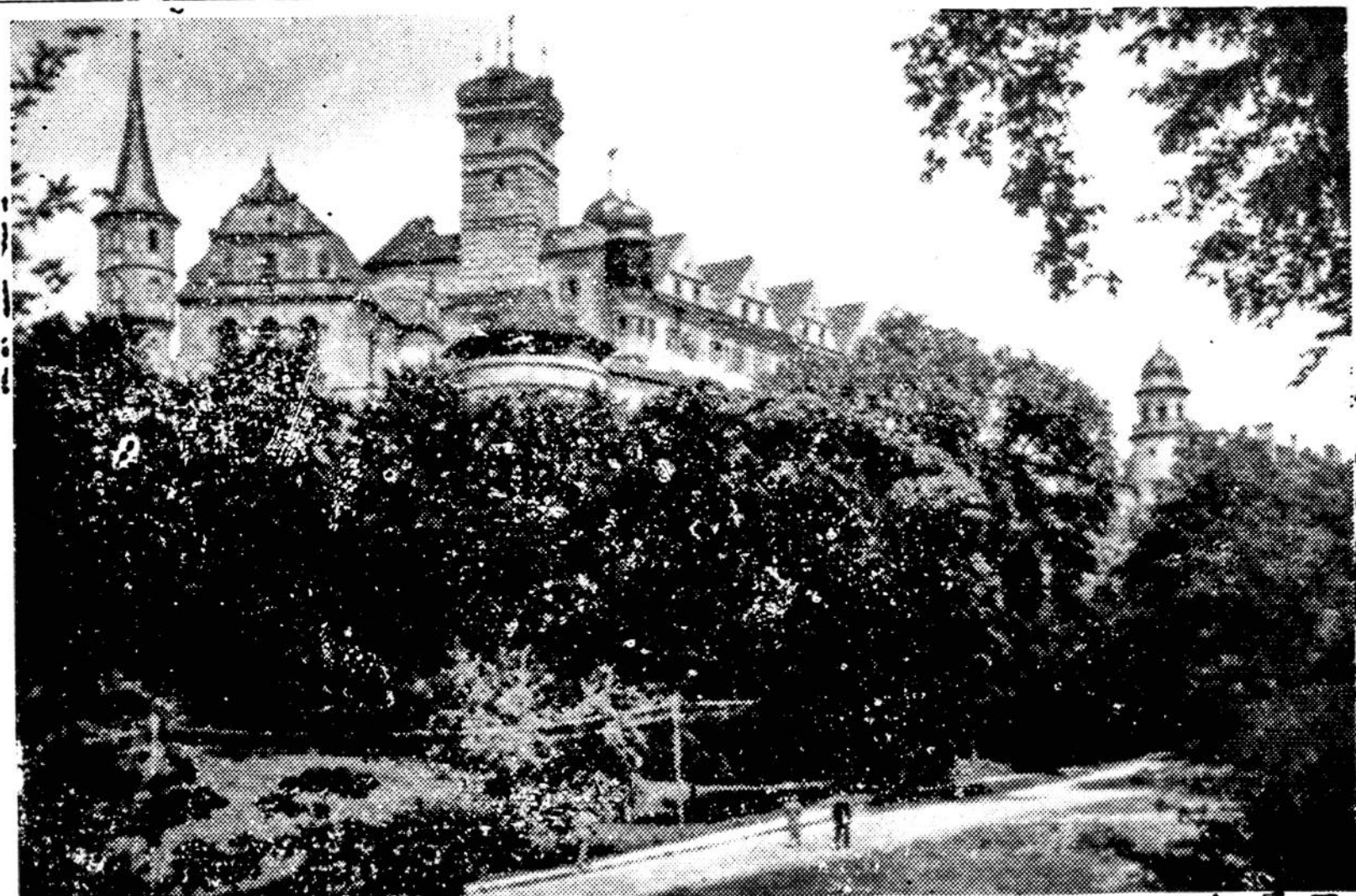
da spausdinti prof. V1. Stankos str. “Pikto saltinis,” kuriame mokslisku budu bandoma irodyti, kad dabartin-
eje Rusijoje pikto saltini sudaro jos
valstybes dydys.

“Daznai tenka isgirsti gincus, kas
dabartineje Rusijoje yra pikto saltinis:
komunistai, kurie ja smurtu valdo, ar
pati rusu tauta, kurios dvasiai si vald-
zia tinka? Taciau sioje plomeje klau-
simo negalima isspresti. Zinoma, pikto
saltinis ne rusu tautoje, kuri visu pir-
ma pati kencia nuo pikto, kuris joje
viespatauja. Betgi jis ir ne komunizme,
arba, kiekvienu atveju, ne tik komuniz-
me. Pikto saltinis gludi Rusijos val-
stybeje, arba, tiksliau sakant, Rusijos
valstybes dydyje. Pikto saltinis yra
tame, kad Rusija yra per didele.

J. A. V. lietuviai — gerieji samarieciai

J. E. VYSK. V. PADOLSKIO LAISKAS

Amerikos lietuviu spaudoj J. E. Vysk. V. Padolskis paskelbe laiska i JAV lietu-
vius, kuriame jis pirmiausia Amerikos
lietuvius prilygina Gerajam Samarieciui
uz ju suteikta pagalba savo tautieciams
tremty ar tevynej. Jis raso: “Jusu broliai
tremty, pasklide Vokietijoje, Austrijoje, Ita-
lijoje ir kituose Vakarų Europos krastuo-
se, jau kelinti metai jacia maloninga jusu
demesi savo vargams ir skausmams. Jus
ne tik aprisote ju zaizdas, bet daugeliui
jus grazino teisingi gyvenima. Lietu-
vos vyskupai tremty niekuomet neuz-
mirs sitos jusu paslaugos benamiams jusu
broliams ir seserims.” Toliau J. E. Vysku-
pas pazymi: “Drauge norime priminti,
kad gerojo Samariecio uzdaviniai nebaigti:
dar ne vienas guli pakelej suzeistas ir
apiplestas ir laukia jusu maloningos, juos
i gyvenima pakeliansios rankos.” Toliau
jis nurodo tas sritis, kurios laukia JAV
lietuviu paramos, butent: “Pirmoj eilej
tenka paminti dvasinio religinio gyve-
nimo vadu paruosima. Lietuviu tauta ju
niekuomet neturejo per daug . . . Jei
Eichstatte ir Romoje gali testi savo studi-
jas musu levitai, tai tik deka jusu, bran-
gus Amerikos lietuviai katalikai, ir deka
Kataliku Akcijos Fondo, kuri jus sukure-
te ir kuri taip kruopsciai palaikote. Nuo
jusu tolimesnes paramos priklausio ir viso
sio darbo tasa.” Toliau J. E. Vyskupas
nurodo, kad lietuviu tremtiniu studentija,
tremtiniu spauda ir apskritai visas ju kul-
tūrinis gyvenimas laukia JAV lietuviu
paramos. Tremtiniu spauda gali buti pa-
remta ne tik aukomis, bet prenumerata,
“kuri yra jai gaivinantis balzamas, palai-
kas jos gyvybe. Tai gerojo Samariecio vy-
nas ir aliejus, kuriais gydoma zaizda.”

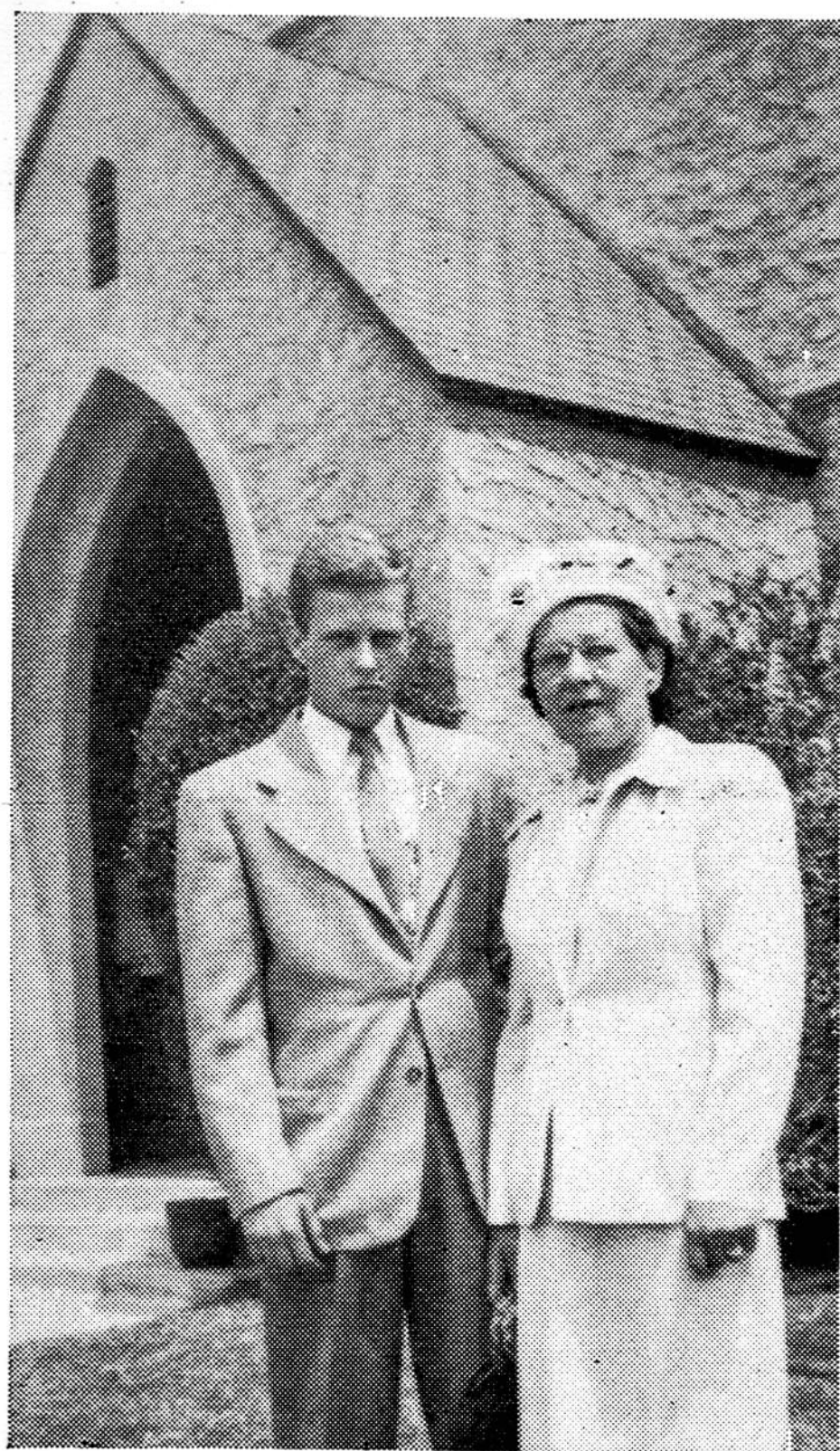
THE CASTLE OF SHEINFELD — A PART OF LITH. D P. CAMP.

Lietuviai pasauly

JAV

—Geguzes 23 d. New Yorke ivyko kataliku visuomenei vadovaujanciu asmenu pasitarimas isklausti vyriausiu katalikiskos visuomenes vadu mintis ir suformuluoti artimausiu uzdavinius tautos vadavimu bei lietuviskumo ugdymo Amerikoje atzvilgiu. Pagrindines kalbas pasake prel. M. Krupavicius, Vysk. V. Brizgys, kun. Vasys ir prel. J. Balkunas. Diskusijose dalyvavo eile visuomenes veikeju. Suformuluota tokie pagrindiniai Amerikos lietuviu kataliku artimiausi uzdaviniai: 1. Sudaryti lietuvybei gaivinti specialus organas; 2. Aiskiai paremti Lietuvos katalikiskos politikos pastangas; 3. Siekti sudarymo bendros kataliku spaudos agenturos ir 4. Gaivinti ir stiprinti katalikiskas organizacijas ALRK Federacijos remuose.

—Tevu Marijonu Kongregacijos Amerikos Sv. Kazimiero Provincija simet padidino savo eiles penkiais naujais lietuviais kunigais. Birzelio 5 d. kunigystes

Mrs. F. Mason, with her son Richard, Hon. Subscribers to "K.L."

sakramenta vysk. P. Bucys suteike siems marijonams: J. A. Margiui, E. Aksomaičiui, A. J. Mickai, J. Navikeviciui ir P. Reimeikai. Visi mokslus iseje ir gime Amerikoje, tik J. Navikevicius gimes Lietuvoje, bet seseriu metu amziaus atvykes i Kanada, kur uzauges ir issimokslines.

● Vytautas F. Beliajus, tautiniu soku zinovas ir "Vilties" redaktorius, liepos 20 d. atvykstai Stanfordo universiteta pamokyti tautiniu soku, jis taip pat turi daug pakvietimu is ivairiu amerikieciu draugiju San Francisco ir Los Angelyje pamokyti tautinius sokius. Pries kelis metus V. F. Bialajus yra isleides "Dance and be Merry" du tomus, si rudeni isleis "Dance of Lietuva" knyga. Jau galima isigyti Folkart paruostas ploksteles (rekordus) "Dance of Lithuania," kuriuos uzrekordavo irgi Beliajaus prieziuroje.

—Folkloro ir tautosakos zurnalui "Viltis" sukako septyneri metai. Ta proga geguzes 29 d. Chicagoje buvo suruosta idomi programa. "Vilties" (Hope) leidejas

ir redaktorius yra V. F. Beliajus.

—Polyna Stoska, Metropolitan operos artiste, geguzes 30 d. dainavo Bell Telephone radijo programoje, kurioje dalyvauja tik pirmaeiles meno pajegos.

—Birzelio 2 d. laivu "Gen. Muir" i Bostona atplauke 5.000-tasis lietuvis. Vien tik tai per geguzes men. i JAV pagal DP bilu atplauke su tremtiniais 13 laivu ir atskrido vienas lektuvas.

—Pianistas V. Bacevicius pasizadejo BALFui aukoti kas menuo po 10 dol. iki paaukos 50 dol. Jis sako, kad kiekvieno lietuviu pareiga yra padeti savo tautieciams.

—Is Vokietijos geguzes 30 d. isvyko i Clevelanda pirmoji dalis ciurlionieciu su vadovu A. Mikulskiu. Ji islydeti buvo atvyke VLIKo, BALFo ir LTB atstovai. Baigia dokumentus tvarkyti ir kiti ciurlionieciai, kurie nepateko i pirmaja grupe. Clevelande, i kur jie atvyksta, sudarytas ju priemimo komitetas, kurio pirmininkas yra St. Nasvytis, ciurlionieciu atsivietimo sumanytojas ir organizatorius.

● Dayton, Ohio, is Vokietijos atvykes Pakstas suorganizavo tremtiniu orkestra, kuris pasirode viename moteru piknike. Be paties vadovo Paksto orkestre dar dalyvauja: J. Rastikis, Bichnevicius, Mironas ir Stumbrys. Laukia dar atvykstant dviejų orkestrantu.

● Laivu "Gen. Heintzelman" birzelio 16 d. i New Yorko uosta atvyko 6,000—sis lietuvis tremtinys pagal DP bilu.

Los Angeles, Calif.

—Birzelio 4 d. P. Zilinsko bute ivyko ALT Los Angeles sk. posedis, kuriame dalyvavo P. Zilinskas, N. Mockus, J. Uzdevinys, F. Rackus, P. Kupraitis, B. Starkiene, A. Skirius, Vilkiene ir J. Vitenas. Skyriaus pirmininkas P. Zilinskas kviete ivairiu organizaciju atstovus pasiulyti budu pagyvinti skyriaus veiklai. Po ilgesniu diskusiju nutarta rugpiucio men. suruoti piknika, o N. Mockui pavesta surasti tam tinkama vieta.

—Birzelio 5 d. ivyko Tevynes Myletoju D-jos Los Angeles sk. susirinkimas ir vaises pas KL skaitytoja Leo Schultz. Dalyvavo apie 60 zmoniu.

—Birzelio 12 d. Liet. vyru ir moteru tautinis pasalpinis klubas suruose isvaziavima ir pietus Arroyo Seco parke. Dalyvavo daugumas nariu ir nemazai sveciu.

Birzelio 1 d. klubas surejo pasmetini susirinkima, kuriame perrinkta valdybos dalis (isrinkta sekr. E. Janauskiene) ir isrinkta revizijos komisija (A. Skirius ir P. Zilinskas).

KUN. J. A. MARGIO, MIC, PRIMICIJA

Birzelio 5 d. Los Angeles lietuviu baznycioje ivyko kun. J. Margio primicijosi, kurias buvo atvyke sveciu is Chicagos ir labai daug atsilanke vietos lietuviu. Iskilmingoms primicijanto Misioms asistavo kunigai Misiunas, Starkus ir Kucinskas. Pritaikyta pamoksla pasake kun. A. Misiunas is Chicagos. Per pamaldas giedoj J. Azuolaicio vedamas choras. Primicijose taip pat dalyvavo prel. Krusas.

Po pamaldu parapijos saleje ivyko primiciju bankietas, kuri suruose jaunojo kunigo tevai. Bankiete dalyvavo keli simtai zmoniu. Primicijanta sveikino prel. Krusas, kun. Starkus, kun. Misiunas, kleb. kun. Kucinskas, gen. St. Rastikis, ir V. Kazlauskas. Primicijantas atsakydamas i kalbas pasidziauge savo laimejimais ir padekojo visiems, kurie padejo jam pasiekti

kunigystes. Bankieto programoj pasirode taip pat J. Azuolaicio vedamas choras, kuris padainavo keleta daineliu, o mazos mergaites padeklamavo eilerasciu. Visos primicijos praejo labai grazioj nuotaikoje ir paliko gera ispudi.

LIETUVOS VYCIU EKSKURSIJA

Praejusiam L. V. susirinkime, kuris ivyko 14 d. pas nari Petra Kupraitį, nutarta per Labor Day suruoti ekskursija i Yosemite National Park, Visas Los Angeles jaunimas yra kvieciama prisideti prie ekskursijos. Sis parkas yra vienas is graziausiu Amerikoje parku ir pasizymi savo didziuliais vandenkriciais bei kalnais.

Po susirinkimo parodyta judomieji paveiksai ir namu seimininke Ona Brisge-liene visus sauniai pavaisino namuose padarytais pyragaiciais ir "ausukemis" bei kava.

Omaha, Nebr.

Geguzes 21 d. Florence Schnitcher, lie-tuvaite istekejo uz Donald Sanford. Baznycios altoriai buvo skoningai papuosti glemis, Edna Gutoski vargonikavo, o didelis merginu choras giedoj. Jaunavedzio sesuo su savo vyru buvo liudytojais. Taip pat istekejo Roberta Simkute. Viena ir kita pora priklausys prie musu parapijos.

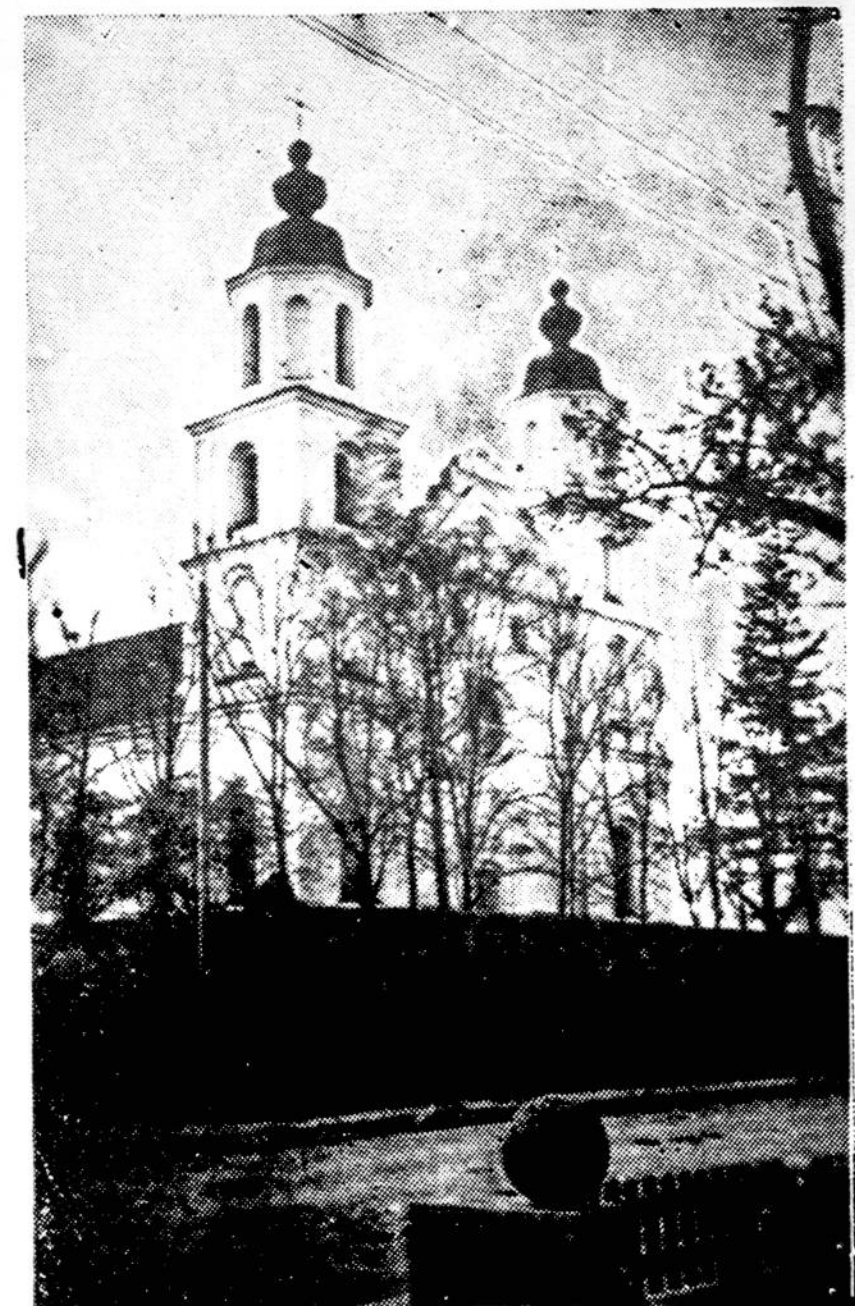
SUSILAUKEME DAUGIAU TREMTINIU

Kas savaite atvyksta daugiau tremtiniu. Kai kurie atvyksta ir be pakvietimo. Musu kolonijos lietuviai visus maioniai priima, rupinasi butu ir darbu. Neseniai atvyko jonas Sarka su keturiais vaikais pas gyd. Kelly ir pradejo tvarkyti jo 400 akru uki. Ponas Sarka yra ukininkas is Lietuvos. Del to jam ir jo sunums patinka ukininkauti. Jie nori greiciau igyti automobila, kad galetu i Omaha atvykti sekmadieniais.

Mecys Aukstolis, kuris atvyko is tremties su savo sesele ir teveliu, gavo darba garsiam "Boys Town." Jam pavesta tvarkyti didele zaidymo sale. Mecys buvo sporto megejas dar Lietuvoje, tai tas darbas jam labai patinka. Jonas Mikulis, kuris ejo medicinos mokslus dar Lietuvoje, pradejo dirbti sv. Juozapo ligonineje. Rudenyje jis gilins savo medici nos moksla Creighton Universitete.

Mus daugiausiai nustebino Pranas Odinas, kuris ne tik gerai dirba gyvuliu vaistu dirbtuveje, bet jau igijo tris namus.

—Vietinis.

A Church in Kybartai - Lith.

RUTA IRENE BIELSKIS HAGMANN, DAUGHTER OF THE LITHUANIAN CONSUL IN LOS ANGELES, GRADUATED THIS SPRING FROM THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA AT LOS ANGELES, WITH THE DEGREE OF BACHELOR OF ARTS.

CONGRATULATIONS ON HER ACCOMPLISHMENTS AND OUR BEST WISHES FOR HER BRIGHT FUTURE.

KITUR

• Kauno arkivyskupui metropolitui Juozapui Skireckui siais metais sueina 50 metu kunigystes ir 30 metu vyskupavimo jubiliejus. Siuo metu J. E. Arkivyskupas yra tremty ir gyvena Austrijoje. Jo adresas yra toks: Zams, 44 Tirol, Austria.

—Buenos Aires (Brazilijos) laikrasciai paskelbe sarasa uzdarytu komunistuojanciu organizaciju bei laikrasciu, kuriu tarpe yra ir lietuviu komunistu laikrastis "Vienybe."

—Kanados lietuviai V. ir V. Treigiai iki siol atsikviete apie 100 lietuviu tremtiniu i Kanada ir padejo jiems isikurti.

—Toronto (Kanadoje) lietuvius ligi siol aptarnavo vienas lietuvis kunigas—kun. P. Azubalis. Didejant tremtiniu skaiciui ir atsiradus daugiau darbo, i Toronta atvyko kun. dr. Jonas Gutauskas.

—Kanadoje baltieciai ikure Baltu Federacija Kanadoje (Baltic Federation of Canada). Jos pirmininku isrinktas V. Gylis, buves Lietuvos nepaprastas pasiuntinys ir igaliotas ministeris Svedijoje, kuris neseniai is Svedijos atvyko i Kanada ir cia apsigyveno.

—Lietuvos prekybinis laivas "Dennis-Lithuania," kuri antrasis pasaulinis karas uzklupo New Yorke, siuo metu stovi Hudsono upeje netoli New Yorko. Boisevikai, uzeme Lietuva, stengesi si laiva perimti, taciau lietuviams pavyko ji pavesti JAV vyriausybei, kuriai, karui einant, buvo reikalingi laivai. Tokiu budu "Dennis-Lithuania" eme plaukioti po JAV veliava, o karui pasibaigus jis su tukstancias kitu laivu sustojo Hudsono upeje, kur iki siol tebestovi. Laivas yra 3.000 to. ir kainavo 90.000 dol. Jis buvo "Lietukio" nuosavybe.

—D. Britanijos Lietuviu Sajunga yra nutarusi isigyti Londone savo namus, kuriuose galetu tilpti Sajungos rastine ir koncentruotus visas Britanijos lietuviskas kulturinis gyvenimas. Namams isigyti reikalinga bent praziai 3.000 sv. sterlingu, o fonde tuo tarpu tera tik 1.469 sv. sterlingu, kurie susidare lietuviams perkant namu isigijimo akcijas.

—Tevs J. Bruzikas siuo metu yra Anglijoje ir veda misijas.

LIETUVOJE

—Vilniuje viena didesniu gatviu pavadinta Cvirkos vardu. Vienoj tos gatves sankryzoje numatoma jam pastatyti paminkla.

—Klaipedos Mokytoju Instituto destytojai, kaip raso komunistu "Tiesa," yra priversti gyventi su savo seimomis instituto auditorijose.

—Svedu laikrastis "Stockholms Tidningen" paskelbe zinia, kad Svedijoje ir Vakarų Vokietijoje pastaruoju laiku daznai esa girdimi "Baltijos karo lauko balso" radijo transliacijos, kurios patiekia daug ziniu apie Baltijos miskuose kovojancius partizanus. Radijo pranesimai duodami lietuviu kalba. Sovietai nuolat trukdo sias transliacijas, ir pranesėjai yra priversti nuolat kaitalioti savo vieta.

—"NZ" pranesa, kad sovietai vieton istremtu ar karo metu zuvusiu lietuviu atveza rusus, ukrainiecius, totorius, kalmukus ir k. Lietuvos moterys verciamos tekti uz atveztu vyru, kurie gauna buvusių vyru lietuviskas pavardes. Vien Vilniaus srityje esa atgabenta 50.000 totoriu, kurie buvo apgyvendinti vietoje tu, kurie nacių okupacijos laikais buvo linke "bendradarbiauti" su okupantais.

VENEZUELA

—Iki siu metu i Venezuela yra ivaziave virs 2000 lietuviu, kurie yra pasisklaide po ivairius didesnius valstybes miestus. Iki siol jie neturejo jokio savo tautiecio kunigo, kuris aprupintu ju dvasinius reikalus. Tuo reikalu susirupino ypatingai Caracaso arkivyskupas-metropolitai ir jo deka pries Velykas buvo iskvieistas ir atvyko Venezuelon kunigas Antanas Sabaliauskas. Per viena menesi jis jau aplanke didesniasias lietuviu kolonijas Caracase, Maracay, Valencijoje ir Ma-

racaibo. Visuose tuose miestuose pravede lietuviams trumpas rekolekcijas. Pasiilge savojo dvasininko visur lietuviai dalyvavo gausiai pamaldose ir prieme sakramentus. Visose lietuviu kolonijose norima isteigti lietuviu sajungos skyrius su centru sostineje—Caracase.

Veik visi Venezuelon atvyke lietuviai, kad ir kalbos dar nemokedami yra pakankamai gerai isikure. Kaikurie jau pirklo nuosavus zemes sklypus ir statosi savo namukus. Keletas is lietuviu jau yra isigije nuosava prekyba, imoneles ir palyginus trumpu laiku puikiai prasigyveno.

Lietuviu kapelionas Venezueloje apsigyveno Caracase ir is cia nuolatos lankys visas lietuviu kolonijas. Jo adresas: Rev. Padre Antanas Sabaliauskas—Colegio Salesiano—Apartado 369—Caracas, Venezuela.

Mrs. E. Marks

Kaip isikure ir gyvena

Elzbieta ir Pranciskus Morkus i JAV atvyko 1903 metais. Is karto sustojo Bostone, paskui nuvyko i San Francisco, kur pergyveno didiji zemes drebejima ir viso, ka turejo, neteke, isvyko San Louis, Ill, po to persikele i Mineapoli, Minnesota, ir is ten 1915 m. atvyko i Los Angeles, Calif., kur iki siol tebegyvena. Amerikos Rytai jiems nepatike ir todėl galutinai isikure Kalifornijoje.

Atvykes i Amerika P. Morkus is karto dirbo laivu statykloje (San Franciske), paskui gavo darbo kelykloje, o Los Angelej nuo atvykimo iki 1928 metu abu dirbo kaip namu bei svaros priziuretojai. Per visa si laika jie kiek susitaupė ir 1921 m. isigijo sklypa ir pradejo statyti namus. Iki 1930 metu jie pasistate ketverius namus is septyniu butu, is kuriu dabar pragyvena, nes nuo 1928 nebedirba.

Elzbieta Morkiene yra viena is aktyviju Los Angeles lietuviu parapi-

jos remeju. Ji dalyvauja keliose katalikiskose organizacijose. Taip pat ji, neziurint kad gyvena apie 7 mylias nuo lietuviu baznycios, nepraleidžia ne vieno sekmadienio neatvykus i pamaldas.

E. ir P. Morkus yra uolus lietuviskos spaudos remejai. Jie, kaip patys pasake, nors "vienas nebemato, o kitas yra aklas," yra "Kalifornijos Lietuvio," "Draugo," "Varpelio" ir "Laivo" prenumeratoriai.

Abu Morkai yra gime Lietuvoje ir iki sio karo su giminemis susirasinedavo, bet po karo dar negavo is Lietuvos ne vieno laisko. Morkienes brolio dukte su vyru yra Vokietijoje kaip tremtine, ir jie ja stengiasi parsitraukti i Amerika. Paklausta, ka galvoja apie Lietuvos ateiti, E. Morkiene pasake: "Jei rusiui bus paleista kulka i galva, tai Lietuva bus nepriklausoma. Ruskis yra arsus."

E. Morkienei birzelio 16 d. suejo 82 metai amziaus ir si sukaktis buvo graziai pamineta.

ENGLISH SECTION

AMERICAN LITHUANIAN MEMORANDUM TO THE STATE DEPARTMENT

Washington (LAIC)—At the commencement of the Paris Conference, ALT delivered to the press a memorandum which the ALT Executive Committee presented to the Assistant Secretary of State, Ernest A. Gross, on May 17, 1949,

On the eve of your departure for Paris, we beg to extend our sincere wishes for the success of your responsible mission.

Mr. Secretary, you were reported to have stated at a press conference on February 2, 1949, regarding the Stalin "peace talk bid"

"... I should like to make it clear now, that the Government of the United States would not discuss with any nation any matter which was of direct interest to other nations without the participation of the representatives of those other nations." (The New York Times, Feb. 3, 1949, p. 4)

This was a reassuring statement, after the grievous errors and compromises of Yalta and Potsdam. Nevertheless, it is the by-products of Yalta and Potsdam that will confront you and the other three Foreign Secretaries at Paris.

It was Russia's own claim, during the great "peace drive" of Litvinov, the author of the "Litvinov Definition of Aggression", that "peace was indivisible." This is quite true: Russia's role in unleashing Hitler to start the war in 1939 is too well known to need recapitulation, along with the long list of the peace, non-aggression and other international treaties violated by the Soviet Union since the first Ribbentrop-Molotov pact.

On the other hand, the statement of July 23, 1940, defining the United States policy regarding the attempted Soviet annexation of the Baltic States, stands in need of actual implementation.

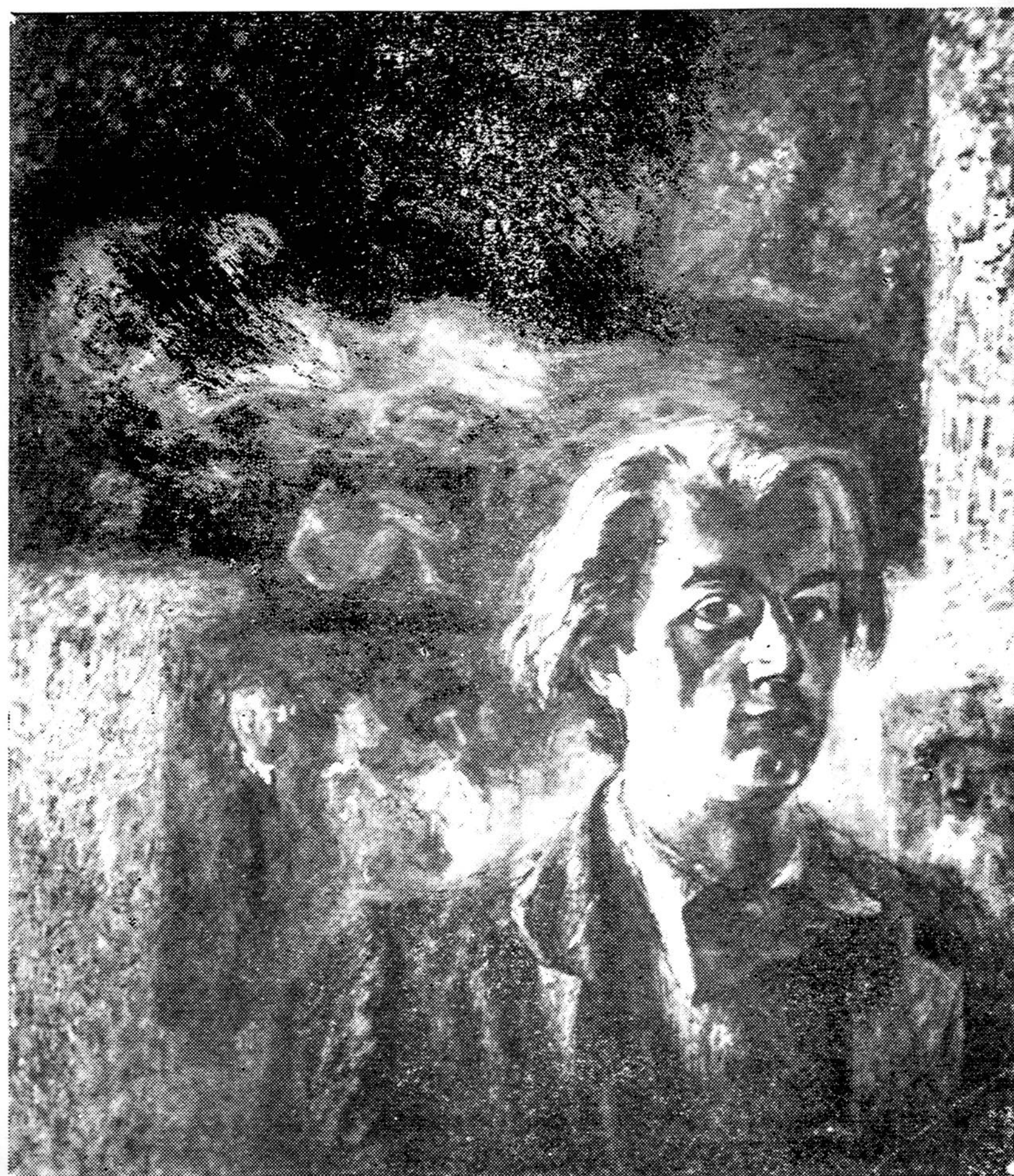
The Yalta-Potsdam formula regarding East Prussia and the western frontier of Poland will of necessity be one of the topics on your Paris agenda. If so, the problem of Lithuania cannot be evaded: Lithuania is the immediate neighbor of East Prussia whose indigenous population was of Lithuanian race and where the Lithuanian element is still sizeable in the northern half of the province claimed by the Soviet Union. The problem of the northern half of East Prussia is a "matter of direct interest" to Lithuania and should not be discussed *without the participation of the representatives of the Lithuanian nation*, in accordance

with the standards set in your statement of February 2, 1949.

No "enclave" of the type of the American "Bremen Enclave" in the British zone of occupation in Germany, is possible in East Prussia. A permanent Russian enclave wedged between Lithuania and Poland in East Prussia would directly violate the will of the non-Russian population, pose an offensive naval-military base for further aggression by Russia, and sever the Baltic nations from the rest of Europe. In effect, this would bury the brave American policy enunciated on July 23, 1940, which followed the long-established

The formula of Potsdam should be abandoned forever, since the Soviet Union itself violated all the rest of the Potsdam agreements.

The United States actively elaborated the Universal Declaration of Human Rights and sponsored the Genocide Draft Convention. You, Mr. Secretary, are perfectly aware that all Human Rights are being daily violated by the Russian occupational regime, and that Genocide is a planned policy deliberately employed by Russia in the Baltic States. There are active underground resistance movements in all three of the Baltic States. As you discuss Peace in Paris, additional thousands of Lithuanians, Latvians and Estonians will die fighting against the Russian occupation forces, and other

VYTAUTAS KASIULIS

This Lithuanian artist is now in Paris, where he not long ago had an exhibit of his works.

Self-portrait

American doctrine in line with the Hoover-Stimson doctrine, the Montevideo doctrine of 1933, the Lima Declaration of American Principles of 1938, and laid the foundations for the subsequent Atlantic Charter. A concession to aggressive Russia in East Prussia, sacrificing the innocent Baltic nations and violating the basic element of Justice, could never establish peace in that area.

thousands will be deported to slave camps in Siberia. This is the way in which the Yalta Declaration to "liberated" European Peoples—which the United States had undertaken to implement jointly with the other co-signatories—is honored. If Peace is indivisible, the peoples of the Baltic Republics will look to the Paris conferees to restore Peace in their homelands, to respect their bas-

**Please attend „California Lithuanian“ Picnic
July 17, 49 Arroyo Seco Park**

STATEMENT OF BRITISH SECRETARY OF STATE REGARDING LITHUANIA

The United Nations are not yet attempting to consider the liberation of the subjugated countries. Even though basic human rights are being

ic Human Rights and their title to Freedom and Independence.

Mr. Secretary, the thoughts and prayers of millions of the unhappy people, victims of the Russian-perpetrated aggression and genocide, will accompany you to Paris. As spokesmen for nearly a million Americans who have relatives in Lithuania and in the Siberian slave camps, and to whom the cause of Freedom in general and that in the Baltic area in particular is dear, we ask you to do everything possible to induce Russia to withdraw from the Baltic States and East Prussia, and to restore legal order in that area. The problem of Germany cannot be settled without first settling the problem of the Baltic States in the only honorable manner, commensurate with the solemn responsibility assumed under the Atlantic Charter and the Yalta Declaration to "liberated" European Peoples.

We hope earnestly that you, and the American Delegation, will champion at Paris the principles for which our country stands.

By: Leonard Simutis, Pres.
Anthony Olis, Vice-Pres.
Dr. P. Grigaitis, Sec.
M. Vaišyla, Treas.

suppressed and the UN Charter itself violated, these questions are conveniently circumvented in the debates. In every instance the Soviet Union diverts the proceedings or bogs them down altogether.

Notwithstanding, during one specific controversy, Hector McNeil, British Delegate to the UN, countered Gromyko's brazen slanders by citing the case of Lithuania, subjugated and annexed by the Soviet Union in 1940:

Text of speech by Hector McNeil, British Delegate to UN.

"Let me remind the Committee

A Lithuanian Wedding in Los Angeles

On June 5th, Miss Ann Naginis, daughter of Mr. and Mrs. Naginis, became the bride of Mr. Peter Barkauskas, son of Mrs. Barkauskas at St. Casimirs Church at 11 o'clock in the morning.

The altar and church were decorated with white flowers for the occasion.

The bride wore a gown of white satin with a circular neckline edged in lace with an inset of white marquezet, tight fitting bodice with a full skirt over a hoop, which fell into a train. Her veil was fingertip with a circular crown trimmed in lace. She carried a white orchid.

Miss Agnes Naginis, sister of the bride, was maid of honor, in a white taffeta gown, carrying orchids. Her two attendants were the former Vir-

very briefly of what happened in Lithuania. The Soviet Union Government forever—and there were no sovereignty forever—and there were no careful, pleasantly qualified lawyer phrases about this—by a freely negotiated treaty on 12 July 19 and signed on 26th September 1926. It was bound to a non-aggression pact which was renewed in 1931 and 1934 and I believe it remains in force until this day. In it she agreed to respect the sovereignty of Lithuania and its territorial integrity, and again in no way was there any qualification of these phrases. This treaty was strengthened in 1933 by a convention defining aggression, which

ginia Naginnis, also sister of the bride, and Miss Helen Varkalis, both in similar taffata gowns of green and lavender, carrying orchids.

Flower girl, neice of the bride, in a rose taffata gown, carried a basket of flowers.

Miss Ruta Kilmonis caught the brides bouquet.

Best man, George Barkauskas, brother of the groom, and ushers, Benny Naginis and Joe Draginis, were in formal attire.

A reception was held at the Masonic Hall with about 200 people attending. The couple received many lovely gifts for their future home, and all wish them a very happy life together in their new career.

Jean Sliakis

Peter Barkauskas and Ann Naginis wedding. (From left to right) Helen Varkalis, Virginia Naginis-Marrow, Ann Naginis, Ann Naginis-Barkauskas, Peter Barkauskas, George Barkauskas, Bernard Naginis, Joe Dranginis and Flower Girl.

stated that no considerations of a political, military, economic or any other nature shall serve as an excuse or justification for aggression. No one would think that there was (not) a fairly extensive, well ratified understanding safeguarding the boundaries of Lithuania.

"On 10 October 1939 Lithuania signed a mutual assistance pact under which the Soviet Union forces set up bases on Lithuania soil. Nevertheless, Article 7 guaranteed that it "would not in any way affect the parties, in particular that their state sovereign rights of the contracting organization, their economic and social systems, their military measures and, in general, the principle of non-intervention in internal affairs.

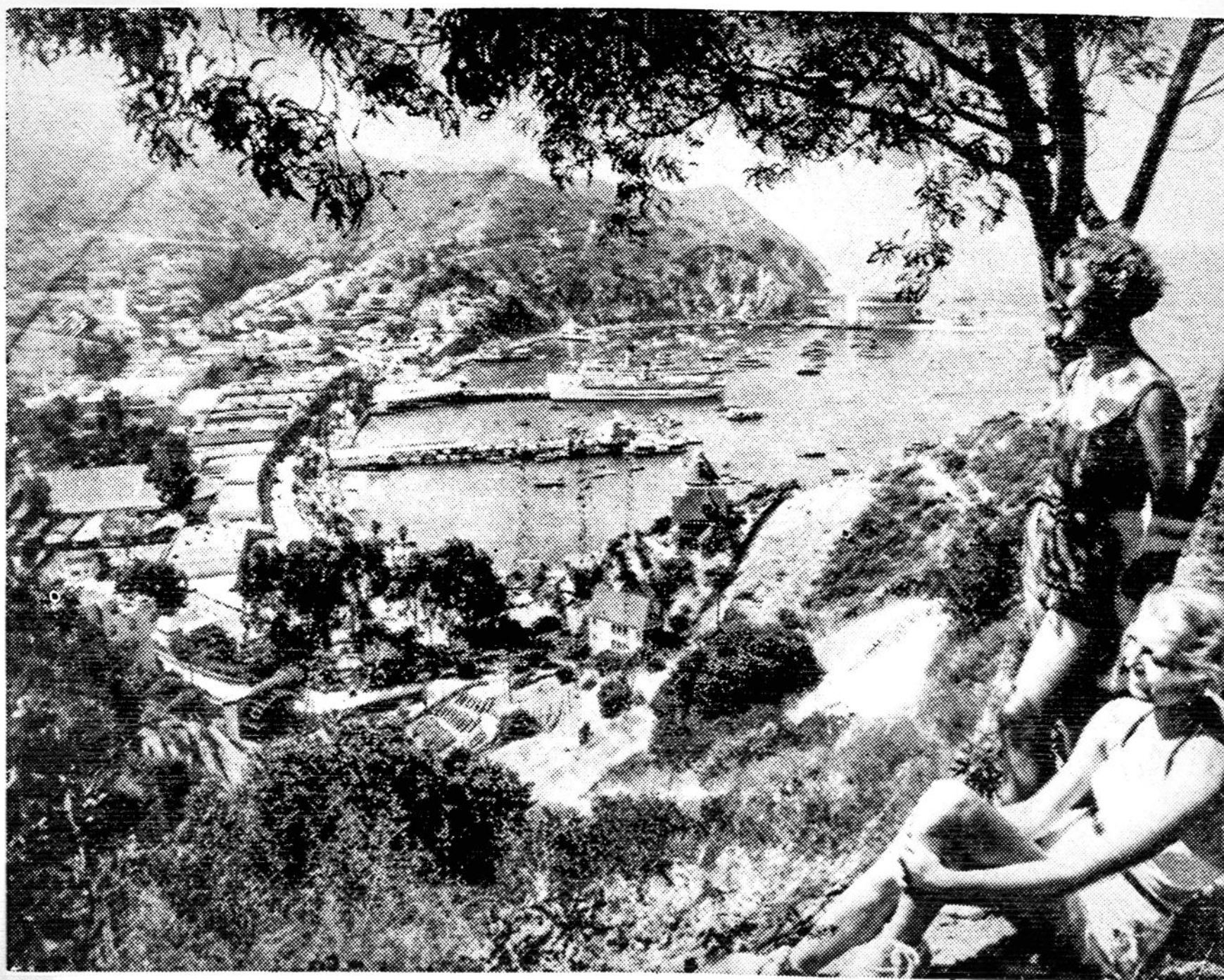
"The Committee knows the rest of the story. On 14 June 1940 Lithuania received a Soviet Union ultimatum demanding the resignation of the chief of police, the arrest of the Minister of the Interior, and the free entry of Soviet Union forces. The Red Army occupied the whole country. Then on 14 July they held elections, elections which led to the decision for the incorporation of this country inside the Soviet Union.

ABOUT TWO BROTHERS BLOCKHEADS, AND A THIRD WHO HAD NO SENSE

(Englished by Milton Stark)

Formerly in a certain village there lived three brothers who were all three very fond of hunting. Two were blockheads, and the third had no sense. One time as they were walking on the shore of a lake they

saw three ducks swimming in the lake. Two were white, and the third like snow. One brother wanted to shoot, but another said: "Let's all three shoot together, that way we'll bag all of them!" So they all three shot together, but two missed, and the third did not shoot at all. The ducks flew to the other side of the lake. The brothers all three thought and mused how to come by the ducks. They walked on and found three boats. Two were leaky, and the third had no bottom. Two brothers took seats in the leaky boats, and the blockhead sat in the one with no bottom. In setting out, two could not swim back.

Catalina Island - Famous Summer Resort in L. A. County

Federal Building and City Hall of Los Angeles

ANNOUNCING TWO NEW EDITORS

Beginning with this issue the Lithuanian section of KL will be edited by Joseph Vitenas, erstwhile editor-publisher of the DP weekly, "Ziburiai." A graduate of the University of Lithuania Law School, Mr. Vitenas headed a law firm in Kaunas. Milton Stark, a student of English literature at the University of California at Los Angeles, will edit the English section.

We feel this change will make the KL a more interesting and a more diverse journal.

THE PUBLISHER.

LITHUANIANS IN ARIZONA

● Many Lithuanians from East and North came here to spend the winter, but they were discontented and left in very short time, because the weather in Tucson was very unpleasant—rain, snow and cold.

● Rev. Albavicius and Rev. Paskauskas from Chicago spent one month here and stayed with Father Jonaitis. Many Lithuanians bought homes here.

● Father Jonaitis bought home in Rincon Mountains about 8 miles from Tucson. Around the house beautiful landscapes and all kinds of shrubbery. The Veterans helped him to clean the place and put the place in good shape. He moved to his new residence last of May.

● Mr. and Mrs. Julius Bielskis from Los Angeles were in Tucson on business and made visit to Fr. Jonaitis and spent a Sunday together.

● Mr. Joseph Puisis who used to be contractor in Chicago, now has his own trailer court located on Dodge and Lee Streets, East side of Tucson.

● Mr. Wm. Petrauskas (Peters) had new home built last winter. His new home is located—3416 E. Cady, Tucson.

—Corr.

● MRS. J. J. BIELSKIS AND MRS. OWEN J. C. NOREM are spending part of the summer in the San Jacinto Mountains. Bielskis' family has a home there, appropriately named "Iron Woolf Lodge."

GRIFZTAJ JHANT

DIDZIUOJASI SAVO VADU

"Vienybe," Nr. 21, raso: "Pazymetina, kad pro tautines sroves seima nepraejo tylomis ir didžioji New Yorko spauda . . . Uz tai, zinoma, reikia padekoti Antanui Oliui . . . Garbe jam uz tai! Neveltui tautine srove didziuojasi juo, kaip savo vadu."

Jei vadas, tai kam Am. Liet. Taut. Sąjungos seime jis isrinktas pirmininku? Lietuvoj tautininku partijos pirmininkas buvo vadinamas vadu. Kam vadinti asmenis ne tais vardais, kuriuos jie uzsipelnio?

VALDZIOS KONCENTRACIJA AR ZMONIU TRUKUMAS?

"Vienybe," Nr. 21, raso, kad Am. Liet. Taut. Sąjungos suvaziavime i prezidiuma bei komisijas buvo isrinkta: i sekretaria—Br. Budginas . . . , rezoliuciju komisija—Br. Budginas, V. Rastenis . . . , nominaciju komisija—V. Rastenis . . . , statuto komisija—Br. Budginas, V. Rastenis . . . "Vienybes" pranesimu seime dalyvavo "arti 200 dalyviu." Kaip atsitiko, kad veik visos komisijos negalejo apseiti be Budgino ir Rastenio?

DVIPUSE "KLEIVIO" LOGIKA

"Keleivis," Nr. 21, gincydamasis su "Sandara" del VLIKo atstovu lankymosi Amerikoje reiksmes raso: "Mes gavome kitoki ispudi is kun. M. Krupaviciaus lankymosi. Su juo Amerikos parapijiniu lietuviu tarpe pasireiske "nauja dvasia," karingo klerikalizmo "kas as." Atsirado "arkliai ir zvirbliai," pasigirdo praloto Balkuno sauksmas "nenusideti" ir, atrodo, kad dabar politikuojantieji kunigai mesis i stiprinima savo poziciju . . . Kun. Krupavicius buvo visu Amerikos lietuviu svecias, bet sveciavosi jis tik klebonijose . . . Kun. M. Krupavicius . . . partiniu "karingumu" bande uzkresti ir lietuvisku kleboniju politikierius."

To paties numerio sekanciam puslapy "Keleivis" jau raso:

"Kai Chicagoj lankesi vyskupas Brizgys, tai aiskiai buvo jauciamas, kad vietos lietuviu kunigai jo nepopuliarino savo parapijonu tarpe ir todėl jo misija cia dave labai menkas pasekas. Dar menkliau cia buvo populiarinamas pralotas Krupavicius." Ir toliau aiskina kodėl: "Vysk. Brizgys, o dar labiau pralotas Krupavicius savo prakalbose pabreze lietuvybes palaikyma Amerikos lietuviu tarpe. Na, o aiskiausias lietuvybes graboriais yra kunigai. Tai ar galima tiketis, kad lietuviu kunigai populiarintu lietuvybes misijonierius?"

rius? . . . "Toliau, nupasakojes Prel. Krupaviciaus nusiskundima, kad jo niekur nei syki parapijiniu mokyklų vaikuciai neprakalbina lietuviskai, "Keleivis" konstatuoja: Tai jau pusetinai aisku, kam jis taikė. O kadangi kunigai yra tokie, kokie yra, tai ar jie tokius lietuvybes apastalus gali remti? Jokiu budu."

Tai kaip is tikruju "Keleivio" nuomone buvo su prel. Krupaviciu? Cia jis sveciavosi tik klebonijose ir jo deka atsirado "karingo klerikalizmo" dvasia, o cia vel jo misija nepasiseke ir kunigai jo jokiu budu nereme?

NUOSTABUS ORGANIZATORIUS LOS ANGELES

"Tevyne," Nr. 22, korespondencijoj is Los Angeles, aprasydama dideli vietines SLA kuopos organizatoriu darbastuma, pazymi: "Mockaus deka musu pirmininkas Uz daviny prirase savo visa seima, kuri dabar yra simtaprocentine SLA seima." Nuostabus dalykas! Patsai Uzdaviny, kuris yra kuopos pirmininkas, nesuprato prirasyti savo seimos, o cia "organizatorius" Mockus ji taip paveike, kad jo seima "yra dabar simtaprocentine SLA seima."

BUSIMIEJI "DRAUGO" BENDRADARbiai

"Drauge" dažnai pastebima, kad jame raso bendradarbiai J. Prunskis, P. Runskis. Laukiama pasirodant R. Unskio, U. Nskio ir panasiu kitu.

J. J. BAKUS & JOE BULAT LITHUANIAN REAL ESTATE BROKERS

Homes - Income Property - Loans
Multiple Listing Service

4728 So. Normandie Los Angeles 37, Calif.

Office: AXminster 7900 Res.: PLeasant 6590

LITHUANIAN REALTY CO.

The Agency of Dependable Service

REAL ESTATE — LOANS & INSURANCE

CHAS. LUKSIS, Manager

710 NO. VAN NESS AVE. HOLLYWOOD 38, CALIF.

Bus. Phone GLadstone 5250, Res. Phone HUdson 2-8207

Frank Rackus

LICENSED REAL-ESTATE BROKER

Sales - Exchanges - Homes - Income Properties

759 North Virgil

Los Angeles, 27

Phones: Office - NOrmandy 2-9803. Res. - Cltrus 3-8419

VALUSKIS THEATRES

BUENA PARK, CALIF.

and

2252 E. Segundo Blvd.
WILLOWBROOK, CALIF.

Tel. Nemark 1-5044

ATLAS PAINT & WALL PAPER STORES

ATLAS - DUTCH BOY - DU PONT PRODUCTS - WINDOW SHADES - GLASS - LINO-
LEUM - FLOOR SANDERS FOR RENT - WATER HEATERS - ASPHALT & RUBBERTILE

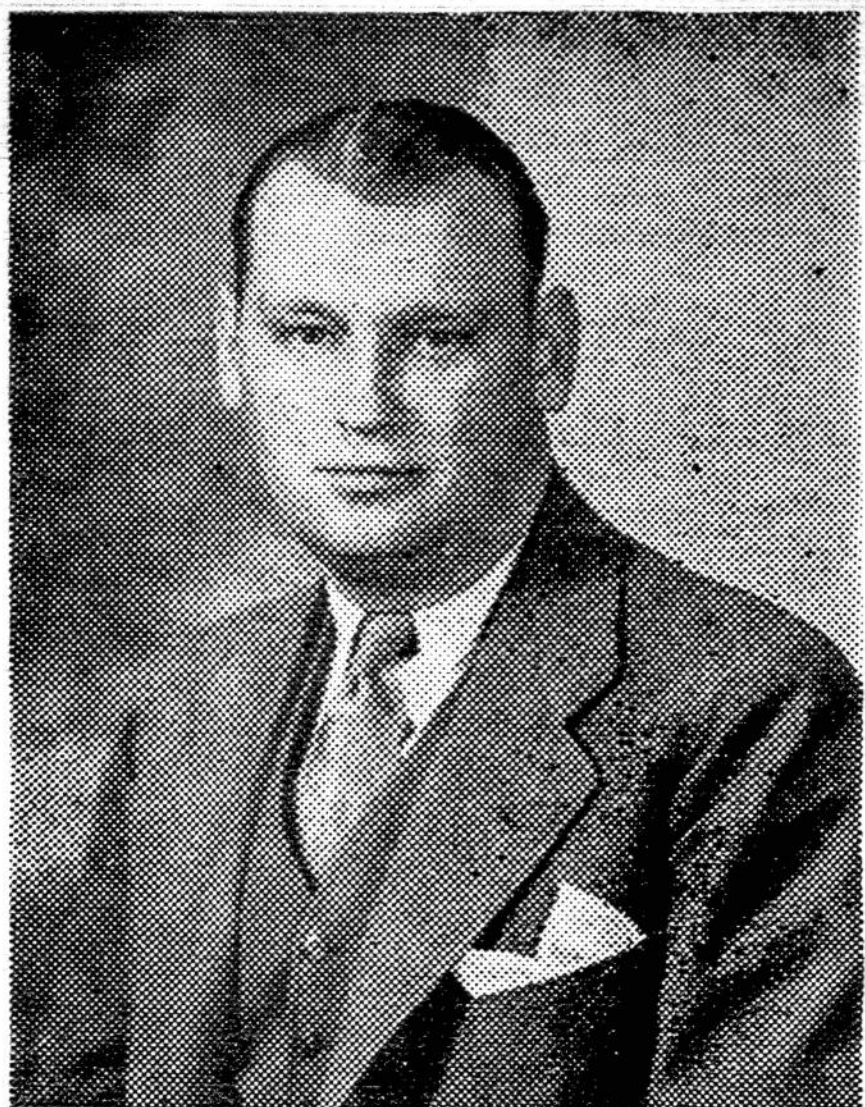
C. J. Winnaman

2526 W. Washington Blvd.,
Los Angeles 16, PA. 3151

11014 South Main Street,
Los Angeles 3, PL. 5-0757

9740 Washington Blvd., Culver City

REAL ESTATE - RENTALS - SALES - EXCHANGES

Frank P. Speecher

If You Come From

North.

South.

East

Or

West—

Remember to pay us a visit and say Hello to a well known

Lithuanian Real Estate Broker in Los Angeles

REPRESENTING

ROWENA REALTY CO.

2945 Rowena Ave.

Los Angeles 26, California

OLympia 1166

Res. WE 5934

We Have The Best Buyers

LOANS — LOTS — INSURANCE — NOTARY

CHARLES J. LAURUTIS

General Building Contractor

Vienintelis Lietuvis Kontraktorius Kalifornijoje

10920 West Washington Boulevard

CULVER CITY, CALIF.

Phone VERMONT 98648

KALIFORNIJOS LIETUVIS

9204 S. Broadway,

LOS ANGELES 3, CALIFORNIA

POSTMASTER—If undeliverable, as addressed, for any reason, notify sender on Form 3547, postage for which is guaranteed. Return and forwarding postage guaranteed.

Mr. Joe Kasputis
7605 S. 22nd Ave.
Kenosha, Wis.

Sec. 562, P. L. & R.

